National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 15 1978
PAPER SECTION
DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB
IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 18 (2461) XXVII aastakäik

Teisipäeval, 7. märtsil 1978 — Tuesday, March 7, 1978

Üksiknumbri hind 35 centi

Eestlastest osavõtjate arv 6. Balti Õhtul oli rohkearvuline, esindajaid oli Montrealist Vancouverini. Pildil eestlaste grupp koos Robert Stanburyga, keda meie rahvas on võtnud juba aastaid „oma inimesena". Foto: J. Kreilis

Balti Õhtu oli suursündmuseks Parlamendimäel

Balti konsulite austamine Kanada senatis — Kaitseminister Danson viitas oma kõnes aukonsulite küsimuse kaalumisele võtmisele

Kuues Balti Õhtu möödunud kolmapäeva õhtul Ottawas Parlamendimäel oli järjekordseks suursündmuseks kolmele balti rahvale, aga nagu üks külaliskõneleja ütles, on see oodatud sündmuseks ka Kanada parlamendi- ja senati liikmete ringis. Rohkel arvul oli eestlasi saabunud Torontost Ottawasse juba teisipäeva õhtuks, kus balti konsuleile osutati tähelepanu Kanada senatis, parlamendiliige dr. S. Haidasz korraldas lõunasöögi konsuleile ja õhtul toimus kohalike eestlaste korraldusel Eesti Vabariigi 60. aastapäeva tähistamine, kuhu arvestatud 40 inimese asemel saabus kohale üle 100 osavõtja ja kus aukülalisteks olid viimased Eesti parlamendiliikmed. Kolmapäevasel küsimuste perioodil olid diplomaatlikus loozhis kolm balti riikide konsulit, pärastlõunal oli balti esindajail kokkusaamine välisministeeriumi Ida-Euroopa osakonna direktori abi O. Chistoffiga ning õhtul oli kokteel koosviibimine ja õhtusöök Parlamendihoone Confederation ruumis. Osavõtjaid oli üle paarisaja.

Balti Õhtuga seotud sündmused algasid juba teisipäeval, mil senatis toimus Balti aukonsulite tutvustamine. Senaator P. Yuzyk juhtis senaatoreile tähelepanu, et külaliste galeriis asuvad Balti riikide aukonsulid I. Heinsoo, dr. E. Upenieks ja J. Zmuidzinas, kelledele ta ütles teretulemast. Ta mainis, et külalised on siin, et võtta osa 6. Balti Õhtust Parlamendimäel järgneval õhtul Balti riikide iseseisvumise 60. aastapäeva tähistamiseks. Sen. P. Yuzyk väljendas oma rõõmu selle üle, et Kanada, Ameerika Ühendriigid ja mitu teist demokraatlikku riiki pole tunnustanud Nõukogude sõjalist okupatsiooni ja sunnitud liitumist N. Liiduga 1940. a.

Lätlasi, leedulasi ja eestlasi on kokku Kanadas 100.000 ja nad kuuluvad Kanada parimate kodanike hulka.

Need inimesed peavad väärtuslikuks vabadust, demokraatiat ja inimõigusi Kanada eluviisis, nende mitmekülgne panus on rikastanud Kanada majandust ja kultuurimosaiiki.

Senati välispoliitiliste küsimuste all tõstis Balti riikide tunnustamise üles senaator A. Thomson, kes aukonsulite juuresolekul küsis valitsuse esindajalt, missugune on Kanada valitsuse seisukoht nende okupeeritud rahvaste osas. Sellele vastas sen. Perrault, et võib öelda võimalikult kindlalt, et Kanada valitsus mitte kunagi ei tunnusta de jure nende riikide liitmist N. Liiduga.

Õhtusöök koos välisminister D. Jamiesoniga

Õhtul pakkus parlamendiliige S. Haidasz õhtusöögi Balti Õhtut toetavale komiteele, Balti konsuleile, kohalike organiseerijaile — W. Pent.'ile, J. Danys'ele ja dr. E. Parups'ile. Sellest võtsid osa ka Kanada välisminister D. Jamieson, Ida-Euroopa osakonna abidirektor O. Chistoff, parlamendiliige Simma Holt Vancouverist jt.

Arutleti elavalt inimõiguste küsimusi seoses Belgradi konverentsiga.

E. V. aupeakonsul I. Heinsool oli aga ees veel aktusekõne Ottawa Eesti Seltsi poolt korraldatud Eesti Vabariigi 60. aastapäeva aktusel, millest ka kõrgeid kanada külalisi osa võttis.

Kolmapäeval parlamendi küsimuste perioodil viis endine minister Herb Gray Balti aukonsulid diplomaatide galeriisse, kus nad jälgisid sõnavõttuderohket kanada rahvaesinduse tegevust.

Pärast lõunat oli vastuvõtt Kanada välisministeeriumis, kus Ida-Euroopa osakonna abidirektor O. Chistoff võttis vastu eesti, läti ja leedu rahvusgruppide esindajad.

Palju külalisi kokteelkoosviibimisel

Parlamendi Confedaration ruumis oli õhtul konkteel-koosviibimine, millest arvukalt osa võeti. Eelmiste aastate eeskujul oli igalt rahvalt väike väljapanek; eestlased olid vitriini pannud nahktöid, haapsalu rätikuid, setu keti, õllekannu, ehete karbi ja puust viikingimotiivilise küünlajala. Leedulasil oli rahvarõivais nukke ja merevaigust ehteid, lätlasil hõbeehteid, mis seotud merevaiguga. Kokkutulekust võtsid osa üle paarisaja inimese, neist vähemalt pooled kanadalased, nende hulgas mitmekultuurilisuse minister N. Cafik, kaitseminister B. Danson, riigitulude minister J. Guay, end. minister G. Hees, opositsiooni juhid J. Clark ja E. Broadbent, senati esimees Renarde Lapointe, end. minister ja praegune privy council'i president M. Sharp, Ameerika Ühendriikide suursaadik T. O. Enders, Lääne-Saksa suursaadik krahv Max von Podewills, paavsti nuntsius A. Palmas, Kreeka saadik T. Chrysantopoulus, arvukalt senaatoreid ja parlamendiliikmeid, tekitades oma lähioluga ka teatud valimiseelset elevust.

Parimad kodanikud Kanadas

Õhtusöögi eel ütles senaator ja Balti Õhtut toetava komitee üks esimeestest P. Yuzyk teretulemast 6. Balti Õhtule. Ta ütles, et need Balti riigid panid 60 a. tagasi aluse aastasadade järel oma iseseisvaile riikidele: Leedu

(Järg lk 5)

Kuuba naistanktistid Etioopias

Kinnitati ametlikult Kuuba sõdurite rindele saatmist

ADDIS ABEBA — Etioopia valitsus kinnitas möödunud neljapäeval ametlikult kuuldusi, et Kuuba sõdurid võitlevad koos Etioopia sõduritega rindel Somaalia partisanide vastu. Üks Somaalia partisanide juhte mainib, et Addis Abebast on saadetud rindele Kuuba langevarjureid ja naistankiste.

Etioopia marksistliku valitsuse eesotsasolev diktaator kol. Mengistu Haile Marima mainis Addis Abebas peetud kõnes,

et Kuuba sõdurid võitlevad koos Etioopia sõduritega külg-külje kõrval ühiste printsiipide eest.

Sellega kinnitas Mengistu ametlikult juba varem levinenud kuuldusi, et kuubalased ei tegutse Etioopias mitte ainult sõjaliste ja tehninilste nõuandjatena vaid rindevõitlejatena.

Ühendriikide välisminister Vance mainis möödunud neljapäeval Washingtonis, et venelased on suurendanud oma sõjaväeliste ekspertide arvu Etioopias

ning et nüüd kuulub nende ekspertide koosseisu juba kaks vene kindralit.

Somaalia andmetel heideti Ogadeni kõrbes eesrindel alla suuremal arvul Kuuba langevarjureid, kes peaaegu jäägitult hävitati. Koos langevarjuritega heideti suurtelt transportlennukitelt alla ka motoriseeritud rünnakkahureid ja soomusmasinaid, millede meeskonnas oli ka Kuubalt pärit naissõdureid.

Eestlane USA õigusteadlaste leksikonis

Äsja ilmunud „Who is Who in American Law" toob Ühendriikide õigusteadlastest silmapaistvate seas ka ka meie noorema generatsiooni õigusteadlase Arno Liivaku nime ja biograafilised andmed.

Arno Liivak lõpetas Rutgersi ülikooli BA kraadiga ja magistreerus seejärele raamatukogunduses. Pärast seda jatkas ta õpinguid õigusteaduse alal ja lõpetas need silmapaistvalt hästi. Peatselt siirdus ta tööle Rutgersi ülikooli õigusteaduse kooli raamatukogu juhatajana, kellena peab ka loenguid õigusteaduses. Omal alal on ta üks nooremaid Ühendriikides, samal ajal ka oma tööga üks silmapaistvamaid. Akadeemiliselt kuulub A. Liivak korporatsioon Revilia vilistlasperre.

T. E. AIANDUSKLUBI
LOENG
A. Haavaniit
„ROHELINE MURU JA VALGE EESTI KASK"
neljap., 16. märtsil kell 8 õ.
Eesti Majas. Kõik teretulnud!

Chaplini laip varastati

GENF — Genfi lähedal varastati ühest väikesest külasurnuaiast puusärk 27. detsembril maetud kuulsa filmikoomiku Charlie Chaplini põrmuga. Politseivõimud mainivad, et laibavargad ei jätnud järgi mingeid jälgi ning arvatakse, et siin on tegemist mõne vaimuhaige teoga või omamoodi terroristidega, kes tahavad laiba tagasi andmise eest Chaplini leselt raha välja pressida.

Osavõtjaid 6. Balti Õhtust. Vasakult parlamendi iige E. Riisna, Kanada senaator A. Thompson, läti aukonsul dr. E. Upenieks, Kanada parlamendiliige, kes Eesti küsimuse tõstis üles Belgradi konverentsil Simma Holt Vancouverist ja Balti Õhtu väsimatu organiseerija ja suure töö tegija W. Pent. Foto: J. Kreilis

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE SELTSI
„KALAMEESTE KEVADPIDU"
Toronto Eesti Majas laupäeval 11. märtsil s.a. algusega kell 7 õhtul.
Tants hr. G. ILTAL'i orkestri saatel.
Eeskava ● Einelaud ● Baar ● Loosimine rikkalikkude võitudega.
Pääse $6.00. — Laudade ettetellimine pr. L. Laanemets, tel. 422-4585.
JUHATUS

Pühap., 12. märtsil kell 4 p.l. Vana Andrese kirikus
KANNATUSAJA KONTSERT JUMALATEENISTUS
MUSICA DIVINA koor ja orkester, juhatab LEMBIT AVESSON
„Gott sei mir gnägig" — Kuhlau (kantaat kirjutatud 51 laulu alusel) ○ „Missa St. Nikolai" — Haydn
MUSICA DIVINA koor ja orkester
„Sinfonia A dur" — Schaffrath ○ „Psalm ja Fuga" — Hovhannes
MUSICA DIVINA orkester

McMaster'i ülikooli Eesti Klubi
PIDU
laup., 11. märtsil kell 8.30 õ.
Commons Bldg., Hamiltonis
Kavas: „Kaja" orkester, Kalev ESTIENNE võimlejad, TERR „Kungla" rahvatantsurühm
Vaba sissepääs

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50
Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN
Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Valimiste õhkkonnas

Paljud tunnusmärgid lasevad oletada, et Kanada poliitilised parteid elavad juba valimispalaviku õhkkonnas. Eelolevate Kanada föderaalvalimiste tähtaeg ei ole veel peaministri poolt kindlaks määratud, kuid kõigi eelduste ja oletuste kohaselt antakse Kanada valijatele võimalus valimiskastide juurde tulemiseks ning uue parlamendi ja administratsiooni valimiseks eelolevas juunis.

Kanadas kehtiv demokraatlik riigikord on kahtlemata kõige ideaalsem valitsemisvorm maailmas, kuna selle süsteemi juures on igale isikule garanteeritud tema põhiõigused ning rahvas ise saab vabalt valida endale rahvaesinduse ning sellega seoses need mehed ja naised, kelle kätte ta usaldab riigi juhtimise kuni järgmiste valimisteni. Kui enamuspartei ja nende kontrolli all olev valitsus on oma ülesanded hästi täitnud, siis on neil väljavaateid riigi juhtimist jatkata; kui nad seda teinud ei ole, siis on valijatel võimalus neid kõrvaldada ning nende asemele uued inimesed paigutada.

Kui demokraatia on oma struktuurilt ja põhikoelt ideaalne rahvavalitsus, mis annab kodanike käsutusesse suured võimupiirid endale valitsuse moodustamiseks ja riigi etteotsa kõige sobivamate isikute leidmiseks, siis paraku ei õnnestu selle süsteemi praktiline rakendamine alati kõige paremini ja jätab palju soovida. Kogenud ja iga hinna eest võimule pürgivad poliitikud kasutavad sageli igasuguseid võtteid rahvamassidele meeldimiseks ning paljud nende kõned ja programmid on mõeldud ainult valimiskampaani ajal rakendatud kattemanöövriks.

Igale poliitilisele parteile on valimistele minek nagu sõjakäigu vastu ettevalmistamine. Moodustatakse suured ekspertide staabid, uuritakse rahva meeleolusid, koostatakse vajalikud valimisplatvormid, mis vastavad rahva soovidele ja nobedad sulemehed kirjutavad kõnesid, milledega poliitikud rahva ette astuvad. See on tohutusuur ja kulukas masinavärk, mis valimiste eel käiku rakendatakse, kuid kui see on hästi ja osavalt tehtud, siis kindlustab see ka võimul püsimise või võimult eemal olnud parteile võimule pääsemise.

Elu on kahjuks näidanud, et võimule pääsenud parteid ja poliitikud ei pea paljudel juhtudel kinni valimiste eel antud lubadustest ja sageli tegutsevad otse vastupidi antud tõotustele. Valimiste ajal lubatakse sageli maksude alandamist, tööpuuduse kaotamist ning riigi ja rahva suurele õitsengule viimist, kuid võimule saades selgub kahjuks, et need on olnud ainult lubadused rahva meelitamiseks ja eksiteele viimiseks.

Kuid kui demokraatlik süsteem annab ühest küljest poliitilistele parteidele ja kandideerivatele isikutele kätte suured võimalused oma seisukohtade propageerimiseks ja oma valimisplatvormile reklaami tegemiseks, siis teisest küljest garanteerib ta ka igale valijale salajase valimisõiguse ning iga valija võib anda oma valiku järele hääle sellele kandidaadile, keda tema eelistab. Siit võibki järeldada, et otsustava sõna ütlejaks uue valitsuse moodustamisel ei ole poliitiline partei ega parlamendi kandidaat oma poliitilise masinavärgiga vaid iga üksik hääletaja.

On selge, et selliste suurte võimaluste andmine igale valijale paneb talle peale ka suured kohustused. Demokraatliku süsteemi juures on iga valija kohustuseks, et ta jälgib tähelepanelikult iga poliitilise partei ja iga parlamendiliikme tegevust ning paneb tähele kui suurel määral nad oma valimiseelseid lubadusi täidavad. Kahtlemata on valijal võimul oleva partei ja valitsuse kohta kergem oma otsust teha, kuna nende edu ja ebaedu on pidevalt olnud valija silmade ees, kuid ka opositsiooniparteide ja nende liidrite tegevuse üle otsustamine ei peaks olema raske nendele valijatele, kes peale hokitagajärgede loevad ajalehtede veergudelt ka uudiseid poliitilise elu ja parlamendi tegevuse kohta.

Eelolevate valimiste tulevärk ei ole praegu veel täies ulatuses käiku rakendatud kuna valimiste tähtpäev on välja kuulutamata. Meil on põhjust loota ja arvata, et iga eestlane kasutab oma õigusi valimiskastide juurde minekuks ja hääle äraandmiseks ning tal on küllalt kainet meelt ja poliitilist taipu, et ta ei lase ennast eksiteele viia valimiskampaania kõnedest ja lubadustest, milledel hiljem ei ole mingit väärtust.

K. A.

Rangem kontroll trükimasinate üle

Okup. Eesti valitsus hakkab tulevikus hoolsamini kontrollima kuidas trükimasinaid ja muid paljundamisabinõusid tarvitatakse. Hiljuti võeti vastu uus seadus N. Liidu valitsuse eeskujul.

Tänapäeval on Eestis umbes 4000 trüki- ja paljundamismasinat. Peamiselt on need partei ja komsomoli käsutuses, aga neid esineb muidugi ka ametiasutustes.

Siiamaani on teisitimõtlejad peamiselt levitanud oma materjali kirjutusmasinal kirjutatud kujul. Mõned usklikud grupid on siiski suutnud luua omale salajased trükikojad. Nähtavasti kardavad nüüd N. Liidu juhid, et trükioskus võib levida rahva hulgas. See oleks muidugi valitsusele väga ohtlik.

EPL

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele

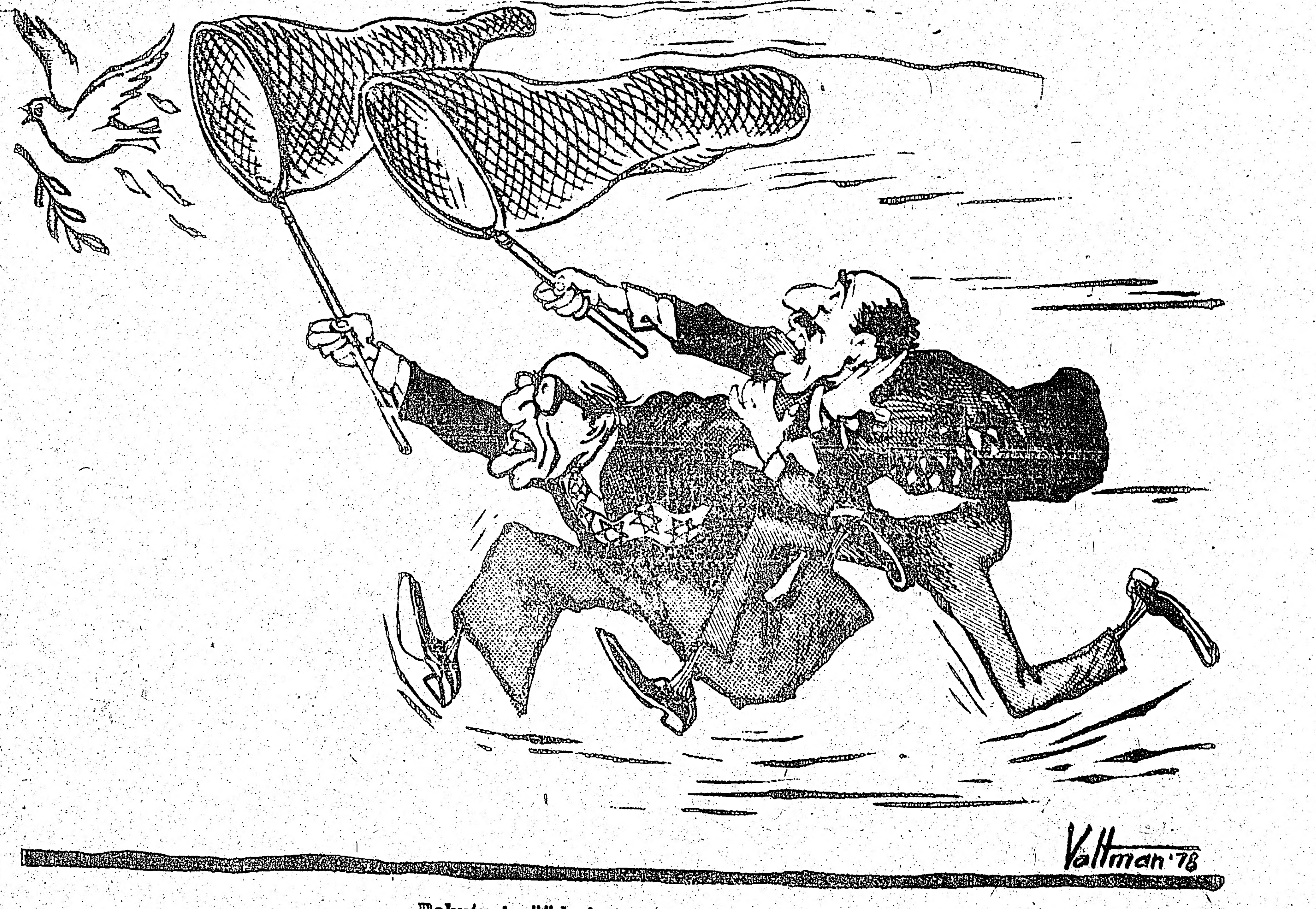

Rahutuvi püüdmine on raske ülesanne.

President Carter teelahkmel

Milline peaks olema USA poliitika Aafrikas

„Globaalsete strateegide" ja „afrikanistide" erinevad seisukohad Washingtonis

WASHINGTON (VE kirjasaatjalt) — Kuidas vastata Nõukogude Liidu ofensiivile Aafrika kontinendil? See küsimus on praegu pingelise vaidluse objektiks Washingtonis. Räägitakse sisemisest heitlusest Ühendriikide juhtkonna kõrgemates tippudes. Seejuures on kujunenud kaks leeri, kes omavad erinevaid seisukohti selles küsimuses. Ühte vaatekohta esindab president Carteri nõuandja riikliku julgeoleku küsimustes, Zbigniew Brzezinski. Teise vaatekoha peamiseks esindajaks on Ühendriikide suursaadik Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis, Andrew Young. Kõnesolev probleem muutub üha pakilisemaks, kuna venelased on saavutamas järjest suuremat mõju Aafrikas.

Erisugused arvamused, mida Ameerika Ühendriigid Aafrikas ette võtma peaks, said alguse juba president Fordi administratsiooni ajal, siis kui vaekausil oli Angoola saatus. Pärast Portugali väljatõmbamist oma sealselt asumaalt puhkes teatavasti võimuvõitlus kolme erineva neegrite rühmituse vahel.

Nõukogude Liit asetas oma panuse ühele neist ja viis Kuubast saadetud sõdurite abil selle rühmituse Angoolas võimule.

Vaatamata abipalvetele teiste Angoola poliitiliste rühmituste poolt, keeldusid Ühendriigid neid aktiivselt toetamast, saates ainult väga vähesel määral varustust. Ameerikapoolse mittesekkumise hoiaku põhjustajaks oli Vietnami sõjale järgnenud meeleolu. Tunti vastumeelsust saata sõjalist abi ja oma nõuandjaid kaugetesse maailmapiirkondadesse.

Nüüd on Aafrika probleem muutunud eriti akuutseks seoses sündmustega Etioopias.

Pärast kaua aega Etioopiat valitsenud läänesõbraliku imperaator Haile Selassie kukutamist muutus Etioopia sisemine olukord äärmiselt ebastabiilseks. Mitmed piirkonnad kasutasid juhust Etioopiast lahtilöömiseks. Nii näiteks Etioopia põhjaosas kontrollivad ulatuslikku territooriumi muhamediusulised Eritrea vabadusvõitlejad.

Etioopia läänenaabriks olev Somaalia on kaua aega ihaldanud oma valdusse saada somaali hõimudega asustatud Ogadeni piirkonda ning hakkas aktiivselt soodustama sealsete somaallaste ülestõusu Etioopia vastu ja selle territooriumi ühendamist Somaaliaga.

Riigi sise- ja välispoliitilised raskused muutsid Etioopiat valitseva sõjaväelaste nõukogu järjest radikaalsemaks, kuni lõpeks sõjaväenõukogu juht Mengistu seadis sisse marksistliku diktatuuri. Nõukogude Liit otsustas olukorda enda välispoliitika huvides ära kasutada ja andis oma toetuse hädas olevale Etioopia valitsusele.

See nõukogude samm oli mõnel määral üllatuslik, kuna see tähendas pööret senises Moskva poliitikas selle Aafrika osa suhtes.

Selle ajani oli olnud just Somaalia selleks riigiks, mis oli Moskva sõiduvees. Nõukogude Liit aga ilmselt otsustas, et kanna kinnitamine Etioopias on palju olulisem, kui vahekorra hoidmine Somaaliaga.

Somaalia president Mohammed Siad Barre vihastas sellise venelaste kahepaiksuse peale ja viskas nad Somaaliast välja. Ta otsustas ümber orienteeruda lääneriikidele ja pöördus eriti Ameerika poole nii majandusliku kui sõjalise abi ja toetuse saamiseks.

Kuid ameeriklased ei ole siiamaani peagu mitte midagi ette võtnud Somaalia presidendi abipalvetele vastutulemiseks. Siiski näib, et antakse veidi kaudset ja varjatud abi Saudi-Araabia ning Iraani kaudu.

Kuid sellest ei ole küllalt ja Etioopia sõjavägi, olles saanud rikkalikult moodsat varustust Nõukogude Liidult, lisaks sellele mitu tuhat Kuuba sõjaväelast, on praegu tagasi vallutamas Ogadeni piirkonda.

Seistakse isegi võimaluse ees, et Etioopia jatkab oma ofensiivi ka üle Somaalia riigipiiride.

Kõik see on toonud kaasa Nõukogude Liidu mõju tugeva suurenemise selles Aafrika piirkonnas, mis asub majanduslikult ja strateegiliselt väga tähtsa Araabia õlipiirkonna lõunatiival. Washingtonis räägitakse järjest rohkem vajadusest pidurdada nõukogude mõjuvõimu suurenemist selles Aafrika osas, nõndanimetatud „Aafrika sarve" ümbruses.

Kuid arvamused Ühendriikide valitsuses selles küsimuses lähevad lahku. Ühel pool seisavad „globaalsed strateegid", kes vaagivad Ühendriikide välispoliitilisi samme sellest seisukohast, kuidas need oleksid vajalikud USA ja Nõukogude Liidu vahelises poliitilises ja majanduslikus heitluses, milline heitlus hõlmab tervet maailma. Nende arvates on vajalik kohene Moskva mõjuvõimu pidurdamine ja tasakaalustamine Aafrikas. Esimeseks sammuks oleks sõjalise abi andmine Somaaliale.

„Globaalsete strateegide" eesotsas seisab poola päritoluga Zbigniew Brzezinski, Riikliku Julgeoleku Nõukogu juhataja, kes oma akadeemiliselt tagapõhjalt on nõukogude ja kommunismi küsimuste ekspert.

Teisel seisukohal on aga mitmed asjatundjad Välisministeeriumis ja Ühendriikide suursaadik ÜRO:s, Andrew Young, kes oma päritolu tõttu on eriti huvitatud Aafrika küsimustest.

Neid kutsutakse „afrikanistideks".

„Afrikanistide" põhimõtteks on, et Ühendriikide sekkumine Aafrika neegririikide sisepoliitikasse ning omavahelistesse piiritülidesse mõjub kahjustavalt USA prestiizhile ja võib viia negatiivsetele tulemustele, tekitades paljudes praegu neutraalsetes Aafrika riikides ameerikavastast meeleolu.

„Afrikanistid" USA välisministeeriumis ja ÜRO delegatsioonis ei tunne nii suurt muret Nõukogude Liidu aktsioonide üle Aafrikas. Nad väidavad — ja neil on selleks ka oma loogiline põhjendus — et pikemas perspektiivis ei saavutavat Moskva oma sekkumisega ja moskvameelsete valitsuste pukkiupitamisega mitte midagi. Selle väite põhjenduseks toovad nad olukordade arengu Egiptuses, Sudaanis ja Somaalias. Kõik need kolm riiki olid varemini Moskva sõiduvees. Kuid hiljem lõid nad kõik venelased välja ja muutusid läänemeelseteks.

„Afrikanistid" ütlevad, et Aafrika neegerriikide sisemised vajadused ja rahvusriiklik tunnetus ei ole kooskõlas alluvusega Moskvale pikemas perspektiivis.

„Globaalsed strateegid" USA valitsusringkondades aga kardavad, et Moskva kannakinnitamine Aafrikas on püsiva toimega ja strateegiliselt väga ohtlik. Pealegi on venelastel abiks Kuuba suurelt osalt mustanahalised sõdurid, ja ala-arenenud maade probleeme tundvad revolutsionäärid Fidel ja Raoul Castro, kes saavutavad aafriklastega palju parema kontakti kui venelased ning selletõtu on olukord eriti ohtlik.

Ühendriikide president Carteril tuleb peatselt langetada otsus, millised väited on õigemad ja sellele vastavalt rajada oma välispoliitika Aafrika suhtes.

Montreali Lättemäel tutvustati Eestit

Hiljuti toimusid Montreali lähistel suuremad murdmaasuusatamise võistlused. Suusarada on mitmel aastal diagonaalselt läbinud eestlastele kuuluva Lättemäe maa-ala. Eelmiste aastate eeskujul oli ka tänavu Henn Arvo teinud suured sildid „Teretulemast eesti skautide maa-alale" ja skm E. Ruberg jagas möödasõitjaile Eestit tutvustavat voldikut. Üks naine võttis voldiku vastu, heitis sellele pilgu ja heitis minema karjudes: „No, no!" Kui ta oli möödunud nägi E. Ruberg, et tumesinise suusadressi seljal olid tähed C. C. C. P. (N. Liidu esimesed tähed vene keeles).

Kommentaarid

„Vägivalla tütred" — sellise tabava nime annab üks saksa ajaleht Lääne-Saksamaal tegutseva Baader-Meinhofi punaarmee terroristide gängi naisliikmetele. Kuid — nagu mainib ajaleht — kummaline ja mõistmatu ei ole see, et terroristide hulgas leidub naisi, kuna ajalugu räägib sageli julmadest naistest, vaid see, et kolm neist on pastorite tütred ja pärit väga lugupeetud ja usklikkudest perekondadest.

Saksa naisterroristidest on kirikuõpetajate perekondadest võrsunud Gudrun Ensslin, Christine Kuby ja Annete von Wedel, kellede riviga liitub teataval määral ka gängi üks asutajaid ja selle peategelasi Ulrike Meinhof, kes kasvas üles usuteaduse naisprofessori perekonnas.

Ulrike Meinhof, kes enda 1976. aastal vanglas üles poos, sai oma hariduse katoliku kloostrikoolis, kus ta oli kõigi õdede lemmikuks. Stuttgarti kirikuõpetaja Helmut Ensslini tütar Gudrun sai kristliku kasvatuse ja tegutses grupijuhina usklikus tütarlastegrupis. Temast sai aga kardetav terrorist ning ta poos enda möödunud oktoobris Stuttgarti vanglas kui selgus, et terroristide abiliste lennuki ülevõtmise ja pantvangide võtmise aktsioon ebaõnnestus. Christine Kuby töötas praktikandina ühes lasteaias ja kavatses õppida arstikabinetis õeks. Ta tabati hiljuti Hamburgis, kus ta haavas tulevahetuses ühte politseinikku. Ainult Annete von Wedel oli juba nooruses „must lammas", kuna ta hakkas juba 16-aastaselt tarvitama uimastusaineid ja mõisteti ühest mõrvast osavõtmise pärast neljaks aastaks vangi.

Nüüd küsitakse — mis on läinud nende usklikest perekondadest pärit noorte naiste kasvatamisel või arenemisel viltu? Otsest vastust on raske anda, kuna siin võivad mängus olla väga mitmed tegurid. Nende psühholoogid väidavad, et selliste usuliste müüridega ümbritsetud noorte juures tekivad suured hingelised konfliktid kui nad näevad, et neile sisse poogitud ideaalid tegeliku eluga kokku ei sobi ning nende unistuste maailm seega kokku variseb. See võib ju teataval määral ka õige olla, kuid meie ei saa unustada ka teisi tegureid. Näiteks õpis Gudrun Ensslin Berliinis ülikoolis viibides 1967. aastal tundma Baader-Meinhof gängi liiget Andreas Baader'it, kes oli juba sel ajal kriminaalkurjategija. Tal tekkis Baaderiga lähem vahekord ning ta sattus selle terroristi mõju alla, mis kindlasti kaasa mõjus tema edaspidisele tegevusele. Samuti oli Christina Kubyl lähem vahekord Amsterdamis kinnivõetud ühe Baader-Meinhofi gängi liikmega. Paljudel kriminaalkurjategijatel on nende mõju all olevad naiskaaslased ning see kehtib siinsed

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

11. ja 12. märtsil on valvearstiks dr. M. Leesment, tel. 481-6834.

H. KIRIK
Insurance
Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

kommunistlikest ja anarhistlikest ideedest vallutatud terroristide ja nende naiskaaslaste kohta, kes meeste mõjul on kaotanud realiteedi tunde ning on sattunud oma eluteed sammudes ühest äärmusest teise.

◆

President Carteri ja Washingtoni välispoliitiliste ekspertide suuremaks ülesandeks on hoida tasakaalu N. Liiduga konflikti sattumise võimaluste ja koostöö vahel. See ülesanne ei ole N. Liidu praeguse välispoliitika tõttu kaugeltki lihtne ülesanne, eriti seoses Moskva agressiivsete sammudega Etioopias, kus venelased ähvardavad oma mõju levitada strateegilistel tähtsates piirkondades, taotledes Araabia õli transpordi kontrollimist läänemaailma ja teistesse maailmanurkadesse.

Washingtoni välispoliitilised vaatlejad katsuvad mõistatada, millest on see tingitud, et Kreml mängib Aafrikas nii kõrget mängu kui ta samal ajal tahab arendada lääneriikidega lähemat koostööd, lootes sõlmida Ühendriikidega kokkulepet strateegiliste tuumarelvade piiramiseks ja taotledes läänemaailmast vilja, tehnoloogiat ja masinate saamist. „New York Times'i" tuntud poliitiline kommentaator James Reston mainib sel puhul, et Washingtonis on venelaste käitumise seletamiseks kaks teooriat. Ühe teooria järele arvavad venelased, et nad võivad arendada koostööd sellistes põhilistes küsimustes nagu seda on kaubandus ja tuumarelvade piiramine kuid tegutseda samal ajal vabalt ja isegi sõjalist jõudu kasutades oma poliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Teise teooria kohaselt on Brezhnev juba vana ja haige mees ning ei suuda enam kontrollida oma võimukaaslasi, eriti sõjamehi, kes teostavad Aafrikas sõjalisi operatsioone oma äranägemise järele ning jätavad poliitiliste kompromiss-kokkulepete sõlmimise Kremli hooleks.

Nendest teooriatest on esimene teooria reaalne, kuna teise kohta oleks isegi sõna „naiivne" liiga hea väljendus. N. Liidu diktaator Brezhnev on mitmel korral avalikult deklareerinud, et detente poliitika ei tohi häirida N. Liidu ideoloogilisi „vabastamisoperatsioone", mille raamidesse kuuluvad kõik N. Liidu vallutus- ja oma võimupiiride laiendamisaktsioonid. Igale Washingtoni eksperdile peaks olema selge, et kui N. Liit sai läänemaailma ükskõiksuse tõttu kergel käel oma kontrolli alla Angoola, miks ei peaks ta saama sama edu osaliseks Etioopias ja Punase mere suudmes? Ja kui Ühendriigid hakkasid pärast Kuuba sõdurite saatmist Angoolasse Castroga flirtima ja sõprussidemeid otsima, siis ei ole ju Castrol nüüd põhjust oma sõdurite saatmisest Etioopiasse loobuda? Need probleemid venelaste kavatsuste, ambitsioonide, poliitiliste sammude ja vallutusaktsioonide mõistatamisel on põhiliselt siiski võrdlemisi lihtsad ja oleks juba aeg, et neist hakatakse aru saama ka Washingtonis ja teistes läänemaailma pealinnades. Seda enam, et ka venelased ise ei tee oma kavatsustest saladusi ja on neid mitmel puhul avalikult deklareerinud.

AMI

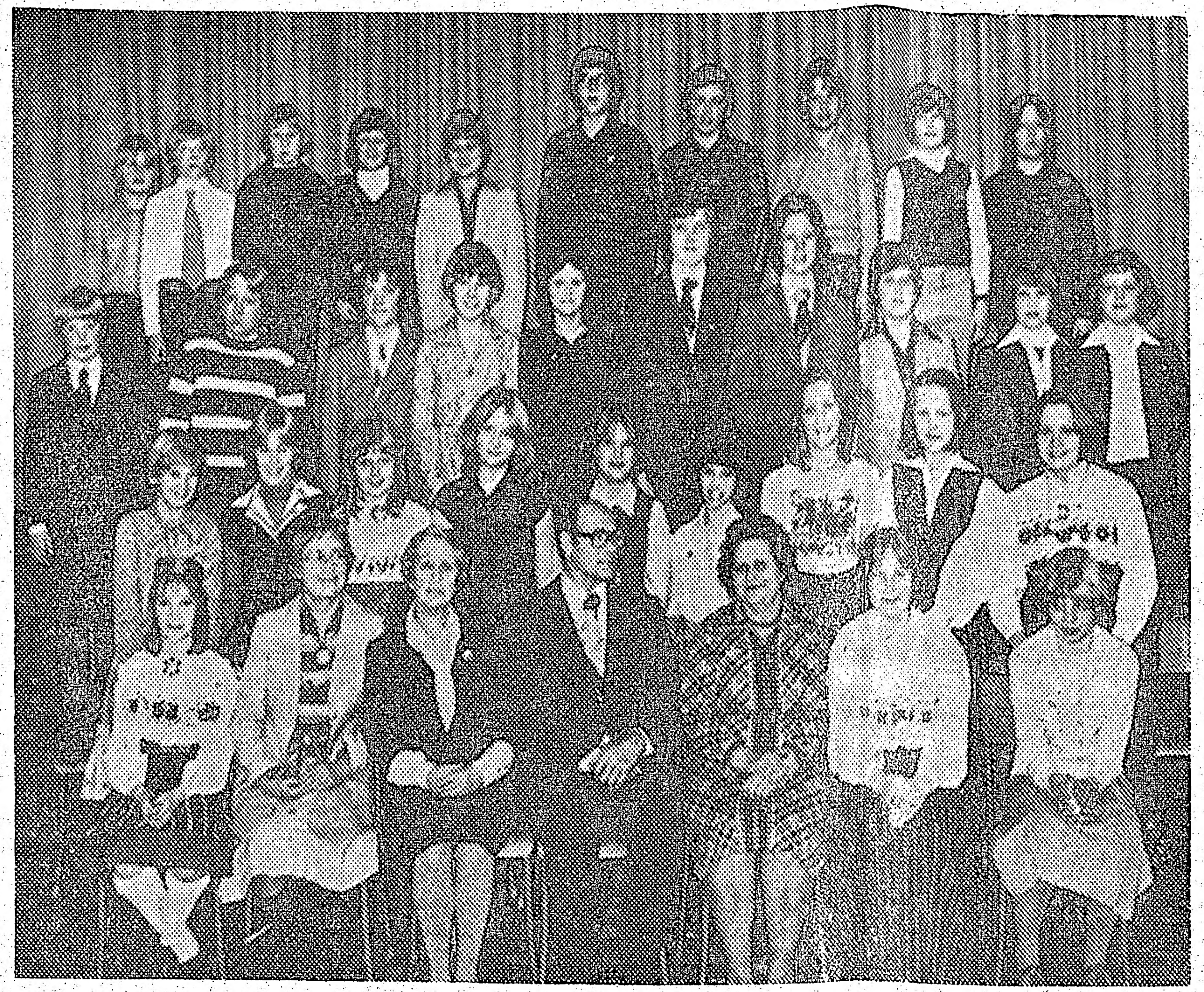

Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli 1977/78. õppeaasta lõpuklasside õpilased kooli Eesti Vabariigi 60. aastapäeva aktusel, koos klassi- ja koolijuhatajatega. Esimeses reas vasakult Juta Metsala, Endla Rüdmik, Hella Leivat, Henn Ründva, Elfriede Kuusk, Kristina Neps ja Linda Tiido; teises reas Mia Tein, Ingrid Kivi, Monika Pint, Erika Niit, Eve Teder, Tina Lomax, Susan Holmberg, Oona Mällo ja Linda Kolli; kolmandas reas Erik Luiker, Andres Lillioja, Toomas Kolli, Krista Jürimäe, Liisa Lindström, Robert Räss, Mark Reichman, Paul Poolsaar, Erik Konze ja Derek Pallandi; neljandas reas Erik Nippak, Edward Piirsalu, Hillar Lainevool, Jan Hopp, Toomas Mandra, Mihkel Müllerbeck, Aarne Lepp, Robert Sermat, Toomas Kald ja Carl Pihlberg. Pildilt puuduvad Girolami Tracey, Lisa Pormeister ja Anita Rass. Foto: J. Kreilis

Eesti vabadusvõitluse tähtsus välismaailmas

Eesti Vabariigi aastapäeva juubeliaktus Montrealis

MONTREAL (VE) Montreali eestlased tähistasid Eesti Vabariigi 60. aastapäeva 24. veebr. aktusega Windsori hotellis, millest kohalik eestlaskond suurearvuliselt osa võttis. Aktuse sissejuhatavas osas tshellist J. Järvlep mängis „O'Canada", kus klaverisaatjaks oli K. J. Raudsepp. Sellele järgnes palvus õp. H. Laaneotsalt.

Langenute mälestamise sõnavõtu esitas M. E. Võitlejate Ühingu esimees G. Lootus ja M. E. Segakoor laulis J. Aaviku „Langenud kangelaste mälestuseks", millele järgnes aktuse avasõna M. E. Seltsi esimehelt E. Aserilt.

Oma aktusekõnes prof. M. Puhvel meenutas võitlusi, mille tulemuseks oli riiklik vabadus, märkides, et juured selleks ulatavad palju kaugemale minevikku.

Kuna eestlased on asunud sealses kohas aastatuhandeid ja pole teada mingist eelnenud kultuurist, siis ei saa eestlasi süüdistada teise rahva eluruumi anastamises. Vastupidi on eestlastelt röövitud õigus oma maad vabalt ja sõltumatult valitseda ja oma kultuuri viljeleda. Kõneleja kriipsutas alla meie rahvuslusvõitude tähtsust välismaailmas ja avaldas veendumust, et varem või hiljem saabub meie rahvale võimalus vabanemiseks, kui meil on pidevalt õli lampides. Ükski pingutus pole liiga suur selle sihi suunas sammudes.

Järgnesid külaliste tervitused ja aktuse kontsertosa, kus pianist A. Maiste esitas Fr. Chopini ballaadi op. 23 ja Fr. Liszti „Ungari rapsoodia" nr. 11. Järgnes tshellist J. Järvlepalt C. Saint-Saensi „Le cygne" ja K. Raidi „Eesti süit". Tenor H. Riivald laulis neli laulu, R. Kalbeki „Saja, saja, vihmakene", R. Pätsu „Suviöö", A. Kapi „Ärge võtke" ja E. Oja „Põhjamaa lapsed", klaveril saatis Asta Riivald.

Muusikalise osa lõpetas, M. E. Segakoori esinemine K. J. Raudsepa juhatusel,

kes laulsid A. Järnefelti „Aja lained" ja M. Miido „Kalevite kodu". Lõpusõna oli J. Raudsepalt.

Pärast aktust peeti lühike pressikonverents, kus tutvustati eestlaste mõtteid, tundeid ja soove oma riigi juubeli puhul.

Thunder Bay linna auaadress eestlastele

Eesti Vabariigi juubeliaktus Ülemjärve linnas

THUNDER BAY (VE) — 25. veebr. oli Thunder Bay ja ümbruskonna väikesele eestlasperele meeldejäävaks päevaks. Sel päeval pühitseti Vabariigi 60. aastapäeva. Hiljuti surma läbi lahkunud Eesti Seltsi esimees Igor Kraus oli mõtte algataja, et seda päeva tuleb väärikamalt tähistada, kui varematel aastatel. Esmakordselt korraldati aktus õhtupoolikul ja aastapäeva pidu õhtul. Kontsert-aktus toimus kell 2.00 p.l. Confederation College aulas. Aktusest võttis osa 150 inimest, mis on 80% Thunder Bay eestlaskonnast. Aktuse heale kordaminekule aitasid suurel määral kaasa Torontost kutsutud kõneleja, soololaulja ja rahvatantsijad, kes oma esinemisega mitmekesistasid aktuse kava, pakkudes publikule meeldivat uudsust ja värskust. Eriliseks sündmuseks oli ka kutsutud väliskülaliste kohalolek ja nende sõnavõtud.

Aktuse avas lühikese sõnavõtuga eesti ja inglise keeles Eesti Seltsi esimees Voldemar Põldaas. Vabadussõja veteran Karl Mitt süütas sini-must-valged mälestusküünlad ja selle järele lauldi Kanada hümni. Elli Koodi'lt oli lühike palvus-kõne. Olvi Pint deklameeris M. Underi „Vanemate Piibel". Kalju Puna luges kirjalikult saabunud tervitusläkitused Toronto, Sault Ste. Marie ja Winnipegi Eesti Seltsidelt. Järgnesid soololaulud sopran Tamara Norheim'ilt Torontost, keda klaveril saatis Tiina Norheim. Lauljanna esitas neli laulu: Rändaja õhtulaul (J. Tall), Kasesalu (J. Tall), Laul sõnajala õiest (T. Vettik), Nõel (R. Toi).

Tänulik publik võttis esitatud soolopalad vastu kauakestva aplausiga.

Tiina Norheim mängis klaverisoolona oma komponeeritud pala.

Ja siis asus kõnetooli Eesti Liit Kanadas esimees Robert Kreem aktuse kõneks. Sisukat ja teatud mõttes uudsete mõtetega kõnet kuulati suure huviga. Thunder Bay luulering „Põimik" Olvi Pint'i juhatusel esitas hästi valitud päevakohase luulepõimiku: „Kodule" (A. Reinvald), deklameerisid noored Maimu ja Elle Palumäe'd, „Häbi ja valus" (K. Saarsen) deklameeris Olvi Pint, „Koju minek" (B. Kangro) deklameeris Kaja Kent ja „Mare Balticum" (H. Visnapuu) deklameerisid Elli Koodi, Kaja Kent ja Olvi Pint. Järgnes Toronto Kungla Rahvatantsu Rühma esinemine. 3-paariline rühm esitas 8 tantsu. Rühama esindajaks oli Reet Marley ja pillimeheks Allan Liik.

Thunder Bay eestlastele oli rahvatantsurühma nooruslik ja meisterlik esinemine naudinguks, sest rahvatantsu ei ole Thunder Bays enam aastaid nähtud.

Järgnesid sõnavõtud kutsutud väliskülalistelt. Tervitusi ja häid soove eestlastele tõid parlamendiliikmed: J. Foulds (NDP), M. Hennesy (konservatiiv) esindaja ja kirjalikult P. McGrey (liberaal). Thunder Bay linnapea Walter Assef, mitmekultuurilisuse ühingu esimees F. Obljubek ja Leedu rahvusgrupi esindaja dr. Emely Jasevisiute. Linnapea andis Thunder Bay eestlastele 60. Vabariigi aastapäeva tähistamise puhul linna auaadressi ja heliplaadi, kus peal on Thunder Bay ajalugu.

Thunder Bay Eesti Segakoor K ja Kent'i juhatusel laulis kolm laulu: J. Aaviku „Meie laulame", H. Kändi „Kaugel" ja J. Aaviku „Hoia, Juma, Eestit". Langenute mälestamisel kuulas publik püsti seistes koori poolt laulduna K. Türnpu „Troost".

Oma lõpusõnas tänas V. Põldaas kõiki osavõtjaid ja tegelasi, esmajoones Toronto külalisi, kes suurel määral kaasa aitasid aktuse heale kordaminekule. Aktus lõppes Eesti hümniga. Aktusel oli teadustajaks Peeter Kõrre ja hümnide saatemuusikaks mängis Allan Liik.

Sama päeva õhtul kogunes 132 balliriietuses inimest aastapäeva peole Nor-Shore hotelli balliruumi.

See koht on aastate jooksul kujunenud eestlaste esinduslikumate pidude ruumiks oma paraja suuruse, ilusate värvitoonide (sinine ja valge) ja hotelli hea ja rikkaliku toidu tõttu.

Peol esines Tamara Norheim kahe lauluga, teine neist duetina tütre Tiinaga, kes oli ka klaverisaatjaks. Rahvatantsijad esitasid mitu tantsu, küll peoriietuses, lisades peo heale tujule suuremat hoogu. Toronto esinejatele jagati tänutäheks lilli. Tantsuks mängis 4-liikmeline orkester. Põrandal oli märgatavalt enam liikumist ja hoogus, eriti rahvapäraste tantsude puhul, Toronto noortele aktiivsel kaasalöömisel ja eestvedamisel. Thunder Bay vananevale eestlaskonnale oli Toronto esinejate kohalolek uueks värskendavaks süstiks rahvustunde alalhoidmisele ja elustamisele.

E. M.

Hõimuõhtu Vancouveris

VANCOUVER (VE) — Eesti Vabariigi 60-nda aastapäeva tähistamiseks pidas Vancouveri Noorteteater „Kalevala" nn. hõimuõhtu 24. veebr. Nagu Noorteteatri vanem Elsa Jaako oma avasõnas selgitas, on tähendanud sõna „hõim" alati eesti keeles sugulast ja kirjalikud märkmed lähevad tagasi selle sõna kasutamisest juba 17. sajandil. „Kalevipoja" järgi oli „Kalevala" aga see talu põhjapiiril, kust Kalev Eestimaale kotka seljas tuli.

Järjekordse üllatuse valmistasid „Kalevala" näitlejad — nende koor kandis ette Hilary Tanneri ja Mart Laanemäe juhatusel õpitud sõdurilaule, milles peegeldus koduigatsus. Sooviti veel kord näha Eesti kodumaad, kuhu maha jäid kodune talu, lindude laul, ja eesti neiu — hoolmata sellest, et esinejaist enamik on sünnilt vancouverlased. Noorteteatri esinejate pere, välja arvatud vanem, on sündinud ja kasvanud välismaal ning üks on koguni kanadalanna, kuid nende südamest-tulev laul oli selliselt tundeehtne, et kuulajaskond nuttis. Soolo-osi laulsid Mart Laanemäe ja Toomas Dreyer üsnagi kõlavate häältega kuna kitarrisaade oli Hilary Tannerilt.

Andres Loo peokõne oli rajatud eesti vaimu tugevdamisele ja arendamisele nii kodumaal kui ka paguluses.

Ta tõstis esile „Kalevala" noorte indu eesti kultuuri säilitamisel.

Rein Lepnurm oli sõnaselge teadustaja. Noorte hea eesti keele oskus ja selge diktsioon tuli eriti esile põimikus Kalevipoja ainetel, milles ka koor „Muru kasvab mulla peale" laulis.

Eesti Vabariigi sünnipäeva tähistamiseks lauldi hümni ja kanti pidulikult saali Helga Selde valmistatud sünnipäevakook 60 küünlaga ja Nina Tanneri küpsetatud kringel. Kalevala noori jatkus igale poole — nad kandsid toitu ette, esinesid, olid uksel jne. Õhtusöögi üldkorraldaja oli siiski eesti noorte toetaja Anna Maitsalu, kes hoolimata nimest on sakslanna, kuna kookide ning saiadega aitasid kaasa mitmed vanemad.

Kahju ainult, et sellele südantsoojendavale õhtule, kus oli umbes 25 noort tegelast, oli ilmunud vaid 50—60 pidulist. Nii mitmedki küsisid, kus on meie teiste organisatsioonide juhid ja esindajad kes tegelevad eesti kultuuriga. Pidulised olid ohtrad oma kiitusega nii noortele kui ka Elsa Jaakole, kes paari aasta eest noored lavale tõi. Enne tema algatust oli Vancouveris ainsaks noorte eneseavaldamise võimaluseks rahvatantsus, kuna nüüd noored näitlevad ja laulavad eesti keeles. Peo sissetulek oli ette nähtud Vancouveri noorte saatmiseks Trenti ülikoolis Eesti Liit Kanadas poolt korraldatavale seminarile.

T. L.

Minneapolise Eesti Maja müüdi

Minnesota Eesti Maja, mis oli müügil ligi aasta, müüdi 31. jaan. $80.000 eest. Maja oli eestlastele ühiseks koduks 14 aastat.

Esimesed 10 aastat olid majale, mis oli isemajandatav, väga edukad. Koos inflatsiooniga kasvasid igasugused kriisid ja tekkisid ülesaamatud majanduslikud raskused. Kõigile sellele lisandus leige osavõtt üritustest ja tegevuse kahanemine.

Eesti Maja poolt väljaantud osatähed 25.... dollari väärtuses makstakse tagasi osade kaupa 1984. a. lõpuks.

Kuidas edaspidi laheneb eestlaste kokkutuleku ruumide soetamise küsimus, seda näitab tulevik.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „..........“ .... 197...... Tellimise katteks lisan $ .... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi ....
Aadress ....

ARMAST NAIST

AURELIE WYCIK'ut

surnud 3. märtsil 1978

mälestab sügavas leinas

abikaasa RAYMOND

ARMAST ÕDE JA MEHEÕDE

AURELIE WYCIK'ut

surnud 3. märtsil 1978

leinavad kurbuses

vend HARALD GROSSBERG abikaasaga

KÕIGEVÄGEVAMA TAHTEL SUIKUS IGAVESELE UNELE
MEIE ARMAS

AURELIE WYCIK

Surnud 3. märtsil 1978 Torontos

Mälestavad leinas Royal Beach'is

F. AADLI abikaasaga
R. HÕBE abikaasaga
J. JAANSOO abikaasaga
T. JENS abikaasaga
B. LEETMA abikaasaga
E. LOOD abikaasaga
H. LUUKAS
E. MARTINSON
J. MARTVEE abikaasaga
O. MEIDLA abikaasaga
K. MÖLLER abikaasaga
I. MÖLLER abikaasaga
K. NAPP abikaasaga
H. NORTMA abikaasaga
L. OBAK
A. PARI
I. PART
J. PARV abikaasaga
H. PENT abikaasaga
O. PÄÄBO
A. PÄRN
O. ROSENBERG abikaasaga
M. SUTT

ARMAST

AURELIE WYCIK'ut

mälestavad kurbuses

Mamma, mälestus Sinust
iial ei kustu!

NADJA ja KARL

ARMAST ONUPOEGA JA SUGULAST

JAAN LIIS'i

surnud 19. veebruaril 1978 Vancouveris

mälestavad leinas

AGAFIA TARVIS
ja TÜTAR perekonnaga
Thunder Bay's

Kui Ingemar Korjus haigestus

Eestlastel ja lätlastel Vancouveris käis kõva organiseerimistöö, et kahe rahvuse ühiskontserti ette valmistada. Müüdi hoolega pileteid, — ikka üks rida eestlastele ja teine lätlastele. Aga see töö ei andnud oodatud tulemust, sest eestlaste solist Ingemar Korjus oli Torontos haigestunud. Ta saatis küll enda asemele uue esineja, aga teade tema haigestumisest oli Vancouveris juba levinud ning saal jäi hõredaks.

Lätlaste solist Arthur Ozolins on hea muusikamees. Tema tehnikat klaveri käsitamisel võib küllatki imetleda. Eestlaste poolt tuli lavale samuti pianist — Arvi Sinka Detroidist. Nii kujunes terve õhtu puht klaverikontseriks. Et dr. Sinka alles päev varemalt oma kodulinnas oli veel lund kühveldanud, kui Ingemar Korjus talle Torontost helistas, siis ei jäänud tal aega kontserdi ettevalmistamiseks. Ta mängis noodist, esitades Kalju Raidid, Ed. Tubina ja Tõnu Kalami töid.

PIKA, RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS JÄÄDAVALT MEIE ARMAS

HEIDO LAARNE

Sündinud 28. augustil 1902
Surnud 2. märtsil 1978

Sügavas leinas

ABIKAASA
tütar HELE abikaasa ja tütre ELVA'ga
õde ALMA
OMAKSED ja SUGULASED Kodu-Eestis

ARMAS KASUEMA

OLGA HELISTE

Sündinud 15. augustil 1900 Virumaal
Surnud 3. veebruaril 1978 Tallinnas

Teda leinavad kasutütar

Puhka rahus,
kallis emake,
kodumaa mullas!

ERIKA KUUSK perekonnaga
ÕDE, ÕELAPSED ja SÕBRAD kodumaal

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST ONUNAIST

ELISABETH TEASTE't

neiuna Sternfeldt
sündinud 2. veebruaril 1891
surnud 9. veebruaril 1978 Tallinnas

leinavad kurbuses

Olgu kerge Sulle
kodumaa muld!

ELLI JÄRVALD abikaasaga
LIISI PIIGLI abikaasaga

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA JA SUGULAST

JAAN JUHALO't

sündinud 15. novembril 1897 Pärnumaal
surnud 1. märtsil 1978 Kodu-Eestis

mälestavad kurbuses

ABIKAASA Kodu-Eestis
poeg ERICH perega Kodu-Eestis
poeg VOLLI ja MAIMU Kanadas
ERICH SOOSAAR
JAAN SOOSAAR perega
TIINA MÄGI perega

Olgu kerge Sulle
kodumaa muld!

OMA ARMAST VILISTLAST

VR II/3

KARL VARIK'ut

sündinud 11. mail 1896 Rannu vallas Tartumaal
surnud 3. märtsil 1978 Syracuse'is, Ühendriikides

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

KODUMAA MULLAS PUHKAV ARMAS

MARTHA (MARGARETA) PÜGI

Kurvas mälestuses kooliõde

MARTA BLUM-KOPPEL
San Francisco

E.V. aastapäeval Kirkland Lake'is

Laupäeval, 25. veebr. leidis Itaalia Hallis aset Eesti vabariigi 60. a. juubeli tähistamiseks eestlaste koosviibimine. Kohvi- ja toidulaua olid korraldanud tublid eesti perenaised. Õhtuse ürituse koosviibimise organiseerijaks oli nooremasse generatsiooni kuuluv Tiina Aru-Bailey.

Kokkutulnud kaasmaalased meenutasid kohvilauas Eesti Vabariigi sündi 60 aastat tagasi ja lauldi Eesti hümni. Heliplaatidelt mängiti eesti muusikat, laule jne. Seinale oli paigutatud Eesti lipp ühes 60 aastat tähistava embleemiga.

Eestlasi, kellede arv siinses ümbruskonnas on 35 ümber (Kirkland Lake, Larder Lake ja Virginiatown) oli tulnud kokku sellele hubasele koosviibimisõhtule harukordselt suurearvuliselt.

Külalisena viibis koosviibimisõhtul Karl Maru Vancouverist, kes elas siin üle 20 aasta tagasi teismelises eas oma emaga,.

Obs.

Teadaanne pensionäridele

Järjekordne Pensionäride Klubi koosviibimine toimub neljap., 16. märtsil Eesti Maja suures saalis algusega kell 2.30 p., millest klubi liikmeid külalistena palume osa võtta.

JUHATUS

Täidan TULUMAKSULEHED
teie kodus. Lisasissetulekuta:
a) pensionäridele hinnaalandusega
b) töövõimetuile tasuta
Helistada tel. 494-3147, kl. 4—6 p.l.
VALLY JOHANSON

Grupp Balti Õhtust osavõtjaid koos konservatiivide partei juhi J. Clark'i ja ta abikaasaga. Pildil vasakult EKN abiesimees ja EKN väliskomisjo ni esimees L. Leivat, E. Kunstide Keskuse president Stella Kerson, J. Clark, Irene Vaus-Ruus ja Maureen Mc Teer. Foto: J. Kreilis

Balti Õhtu oli suursündmuseks...

(Algus lhk. 1)

16. ja Eesti 24. veebr., Läti 18. nov. Neist päevist on saanud Balti riikidele rahvuspühad. Lääneriigid andsid neile tunnustuse ja nad võeti Rahvaste Liidu liikmeiks. Olles üle 20 aasta vabad, vallutas N. Liit need riigid ja muutis oma osaks, kuid Ameerika Ühendriigid, Kanada ja mitmed teised riigid pole seda tunnustanud, mõistes hukka N. Liidu okupatsiooni, genotsiidi ja inimõiguste rikkumise. Täna on Kanada parlamendi liikmed tulnud tervitama eesti, läti ja leedu rahvustest Kanada kodanikke, kes on parimad kodanikud Kanadas, kes tunnevad vabaduse suurust ja mõistavad, et see pole iseenesest antud. Ta ütles tere tulemast Eesti, Läti ja Leedu aukonsuleile ja endistele Eesti parlamendiliikmeile M. Hansenile, E. Riisnale ja L. Kolkile, avaldades samaaegselt tänu EKN abiesimehele W. Pent'ile, läti ja leedu esindajaile korraldavas toimkonnas, kes selle sündmuse nii tähelepanuväärselt edukaks on kujundanud. Lõpuks avaldas tänu Balti Liidule kavalise osa korraldamise eest.

Paavsti nuntisuse A. Palmase ladinakeelse söögipalve järel toetava komitee teine esimees parlamendiliige L. Caccia oma sõnavõtus märkis, et räägitakse P.-Ameerika ja Euroopa kanadalastest, kuid me ei tohi lasta end häirida sellist laadi eraldumisest, sest mõtleme end ainult Kanada kodanikena.

Teadustajana L. Leivat, Balti Liidu president ja EKN abiesimees ütles kõigile tere tulemast ja esitas humoristlikke palasid esimesest kohtumisest Kanadaga ja anekdoote venelaste elust, mis viimasel ajal on olnud aktuaalsed.

Baltlased tunnevad vabaduse väärtust

Külaliskõnelejaks oli Kanada kaitseminister B. Danson, öeldes, et maailmas on kaks poliitilist väljendusvõimalust, kas jõuga või rahulikul teel. Kaitseministri ametis peab ta alati meeles pidama, et alatine valmisolek on üks tee sõja vältimiseks, mis meie pinnal võib olla hävitav. Kuid alles siis kui vabaduse väärtused puuduvad, tuntakse õigesti nende suurust. Kanadas võidakse kasutada kõike vabaduse vorme, mis siin on põhilised. Kuna baltlased on näinud oma maid hävitatavat, siis tunnevad just nemad vabaduse väärtust. Ta ütles enese kohta, et ta on tänulik, et ta esivanemad 100 aastat tagasi asusid siia Vilniusest. Pärinedes Ida-Euroopast võivad baltlased vaadata tagasi oma kultuuririkkusile, kus perekonnaelule pühendatus annab jõudu ka Kanada mosaiigi kujundamiseks.

Rääkides oma ülesandeist kaitseministrina, ta ütles, et kanadalased on üldiselt loonud kaitse primaarsuse Kanadas, mis teenib kaitset maa iseseisvusele, koos Ameerika Ühendriikidega kogu Põhja-Ameerika kaitset ja kolmandaks Lääne-Euroopa kaitset NATO-liidu raamides. Need on üksteisega lähedased, mida raske on eraldada, sest ei saa olla vaba Euroopat vaba Ameerikata. Sellele lisandub rahupidamine, kus Kanada on teinud rohkem kui ükski teine riik ja keda kõikjal usaldatakse. Kanadal on tohutud piirid, mis vajavad suurt õhuväge. Võime oma iseseisvust kaitsta koos liitlastega. Sellele lisanduvad päästeülesanded, julgeoleku tagamine suurüritusel.

Kanadal maailma parimad sõdurid

See on laiem tööala kui ta kunagi võis arvata. Praegu on tegevöes umbes 80.000, reservis 35.000 ja 60.000 ümber on kadette. Need on tippsõdurid maailmas, kellele ta ütles end olevat väga uhke ja kes on kõikjal saanud hea hinnangu. Ameerika teadlased on N. Liidu satelliidi „külaskäigu" puhul leidnud, et nad pole kunagi koos töötanud selliste asjatundjatega, kui seda on kanadalased. On tähtis, et sõdurid tunnevad oma tööd ja teavad miks seda tuleb teha.

On tähtis, et elades tänases maailmas, me ei saa vabadust võtta alati antuna. Kuigi venelased ei unusta kui raskelt nad kannatasid viimases sõjas, võivad nad siiski sõda alustada ja me peame olema valmis, kuigi Kanadas pole populaarne rääkida sõjavõimalustest. Relvade vähendamisesse ei saa enne uskuda, kui Belgradis on edu saavutatud ja on näha mingit üksteiste mõistmist, kus saadakse üksteisega rääkida südametunnistuse alusel ja kus muretsetakse maailma olukorra pärast.

Ta rääkis oma sõjamälestusist, mainides, et ta sai viimases sõjas haavata. Kui nüüd räägitakse mitmekultuurilisusest, siis Euroopas on üle 20.000 haua, kus leidub paljudest rahvustest nimesid. See oli mitmekultuurilisus, mis kujundas Kanadas, mis on hinnatud nende poolt, kes on täna siia kogunenud. Minister lisas,, et praegu on aktiivselt kaalutlemisel balti aukonsulite küsimuse lahendamine.

Lõpuks ütles ta, et ta on loonud tihedad sidemed Kanada elukutselise sõjaväega ja tunneb respekti nende vastu ning tahab senist kõrget standardi säilitada. Jõud on ka terviklikkuse sümbol, kuid mitte terviklikkuse saavutamiseks. Raske on elada maal, mida hoitakse koos sõjalise jõuga. Kuid Kanada sõdurid on meie põhiliste õiguste kaitsel.

Tarvitame vabaduse vaimu

Tervituse tõi toetajate komitee liige parlamendiliige W. D. Baker nii konservatiivide kui ka NDP parteide poolt, kuna E. Broadbent pidi varem lahkuma. Ta ütles, et täna me ei tähista vaid uustulnukate tulekut, vaid ka seda vabaduse vaimu, mis nad on siia maale toonud. Vabaduse pühitsemine ei tunne parteide piire, vaid on kõigi oma. Kõneleja andis edasi konservatiivide partei juhi J. Clark'i, NDP juhi E. Broadbent'i ja Social Credit partei juhi Codart'i tervitused.

Dr. L. Lukss, Balti Liidu abiesimees ja Allaheidetud Rahvaste Ühingu president käsitles baltlaste ja teistest riikidest tulnud emigrantide erinevusi, leides et esimesed on andnud palju rohkem mitmel alal, valmistades ette materjale Kanada poliitikuile jm. Kanada delegatsioon Belgradis leidis võimaluse meie seisukohtade kasutamiseks, mille eest välisministeeriumis tänu avaldati. Ta soovis, et antagu balti esindajale õigus olla nõuandjaks valitsuse juures. Ta puudutas mitmeid küsimusi kodumaal nagu ajaloo ümberkirjutamist ja igasuguseid kitsendusi, mistõttu Kanadas asuvad baltlased on mures, et need kolm rahvast võivad kaduda.

Pärast kõnet anti Balti Liidu auliikme diplomid koos märkidega senaator A. Thompsonile ja parlamendiliikmele R. Stanbury-le, kes on olnud abiks balti rahvastele. Madame R. Lapointele, prouadele Dansonile, Cacciale ja Yuzykle anti roose.

Kavalises osas esines läti pianist P. Zarins ja viiuldaja A. Jansons, Lindau õed eesti rahvalauludega, mis eriti suure aplausiga vastu võeti ja lõpuks laulsid leedulased Gina Capkas ja R. Strimainis duette ooperist ja operettidest.

Oma lõpusõnas Leedu Kanada Komitee president J. S. Simanavicius ütles, et sel balti õhtul on need rahvad demonstreerinud oma rahvapärandit ja esitanud oma soove. Nad soovivad, et nende kodumaadel oleks rahvastel sama õigused kui Kanada elanikel. Pöördudes külaliste poole ütles ta, et rohke osavõtt Balti Õhtust on olnud suureks ergutuseks balti rahvastele.

Eestlasi oli kohal arvukalt

Eestlaste osavõtt oli arvukas. Neid oli kohal Torontost, Hamiltonist, Montrealist, kohalikud Ottawa eestlased ja kaugeimaks külaliseks EKN liige E. Lepnurm Vancouverist. Tal on varem olnud kontakt sealse parlamendiliikme Simma Holt'iga, kes oli Kanada esindajaks varem Belgradis, kus ta oma sõnavõttudega Balti riikide osas venelasi ärritas. Nüüd võttis ta koos oma sekretäriga osa ka Balti Õhtust.

Väga suure töö oli aga eestlaste osas teinud EKN kohalik abiesimees W. Pent, kasutades kõiki oma tutvusi ja sidemeid Kanada senatis ja parlamendis, viies Torontost Ottawasse endised Eesti parlamendiliikmed, keda austati kahel sündmusel. See oli haruldaselt õnnestunud sündmus balti rahvaile, kauaks meeldejääv ja julgust andev oma rahvaste tutvustamisel ja õiguste eest võitlemisel.

6. Balti õhtu peakõnelejaks oli Kanada kaitseminister B. Danson. Pildil külaline meie aukonsuli Ilmar Heinsoo ja tema abikaasa Margot Heinsoo vahel. Foto: J. Kreilis

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu

nii linnas kui ka suvilates

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

3 laureaati, 2 tunnustuskirja, 30 stipendiaati

EKK jagas välja ligemale 4000 dollarit

Eesti Kultuurikogu Kanadas ja Eesti Kunstide Keskuse kultuurilaureaatide ja stipendiaatide väljakuulutamise pealelõuna oli üheks möödunud pühapäevale langenud sündmuseks, millest osavõtt ilmselt kannatas teise samalaadilise ürituse tõttu, kuigi stipendiaatide arv oli erakordselt suur.

Kontserdiga seotud kunstinäitusel oli väljapandud Margus Lee maalid üldnimetusega „Formulatsioonid", kus paarkümmend suuremõõtmelist tööd näitasid seni peamiselt graafikuna tuntud noore kunstniku loomingut. Näituse avas Malle Puhm, kes andis lühidalt eluloolisi andmeid, märkides et Lee möödunud aastal alustas maalimisega, kuna tundis, et oli õige aeg sel alal töötamiseks. M. Puhm ütles, et ta on oma loominguga läinud selle sajandi varajasemasse järku ja teeb läbi mitmeid arenguastmeid, et jõuda selleni, mida tänapäeval tuntakse moodsa kunstina. Ta abstraktne maailm hakkab selguma mida rohkem neid vaadatakse, kus iga uus nägemine toob ilmsiks kunstniku hinges peituvaid saladusi.

M. Puhm viis arvuka näituse külastajate pere töö-töölt läbi näituse tuues esile tehnilisi, vormilisi ja sisulisi tähelepanekuid.

Kontserdi osa algas lühivestlusega A. H. Tammsaare „Tõde ja õiguse" V köitest, kus olid kaastegevad A. Teder, H. Mürk ja Anne Tüll. Hiljem esitasid nad veel kirjaniku miniatüüri „Kandlemängija", kus lisaks eelmises esinejaile olid osalistena veel A. Truuvert, Merike Teene ja Katrin Kannel. Mõlemad dramatiseeringud esitati jaanuari lõpul gaidide taliharjapeol.

Väga pikaks, peaaegu iseseisvat õhtut täitvaks kujunes Salme Ekbaumi loeng „Naine Tammsaare loomingus", kus ettekande vahel esitasid Valve Andre ja Lydia Vohu katkeid kirjaniku töödest. V. Andre esitas pika katke hiljuti lavastatud „Juudit'ist" ja sellele lisaks teise „Tõde ja õiguse" I köitest. Nende kõrval Lydia Vohu esitas katke „Tõde ja õiguse" IV köitest.

S. Ekbaumi loeng jäi nende liigselt pikkade näidete varju, kuna kogu kavaosa oli ettenähtud 20 minuti asemel tehtud kolm korda pikemaks.

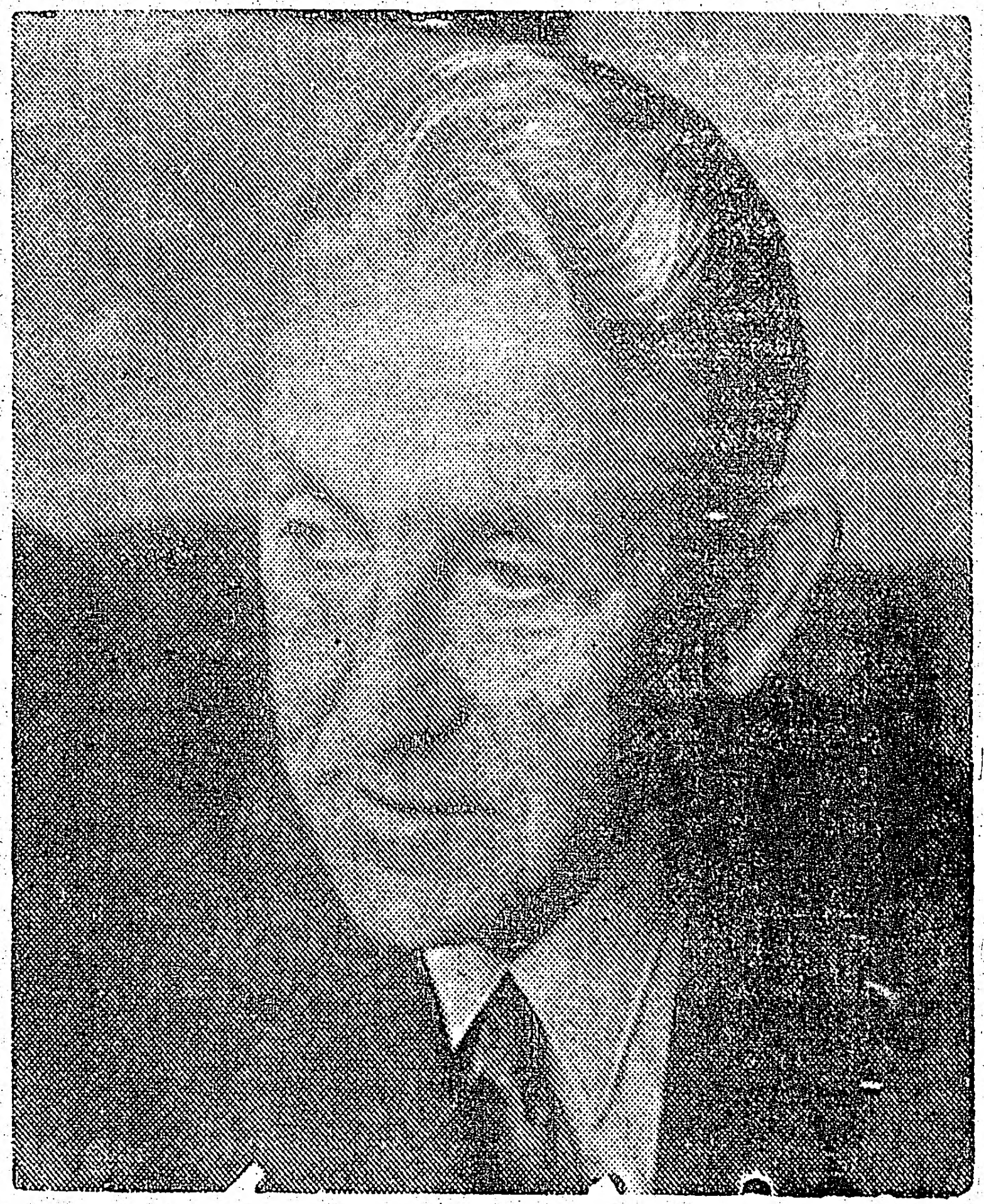

BERNARD KANGRO

Üldistavalt märkis ta, et Tammsaare naised võitlesid kõik elu ja armastusega, jättes siiski arvukalt tüüpilisi naisi esile toomata. Ka oli liiga hüpoteetiline ja asjatu küsimus kuidas kirjanik kujutaks praegu pagulasnaist.

Pärast kirjanduslikku poolteistundi järgnes EKK 1977. a. kultuurilaureaatide väljakuulutamine ja stipendiaatide teatavaks tegemine. Abel Lee kultuurifondi esimehena selgitas auhinnastamiseks vajalike toetuse saamise vajadust ja tõstis esile Kaarel Eerme pärandusena jagatavat kirjanduslikku auhinda, mida seni on jagatud kolmel korral.

Kultuurilaureaatide avalikuks tegemisel selgus, et Kaarel Eerme pärandusena määratud kirjandusauhind oli määratud luuletajale Bernard Kangrole ta viieteistkümnenda luuletuskogu „Merevalgus. Tuuletund." eest. Lisaks on arvestatud ka ta loomingut muus kirjanduslikus vormis ja Eesti Kirjanike Kooperatiivi juhtimisel. Auhinnasumma suurus oli $250.00.

Toronto kultuurilaureaatideks oli valitud näitleja Lydia Vohu-Viksten ja lavastaja Rein Andre. L. Vohu puhul arvestati ta teatritööd organiseerijana, näitlejana ja lavastajana, lisaks kaasaaitajana eesti noortetöös. L. Vohu on neljakümne aasta jooksul andnud unustamatuid lavaosi, lavastajana aga möödud aastal opereti „Havai lille". Auhinna suurus oli $225.00

Rein Andre puhul arvestati ta tööd näitlejana, lavastajana ja noorte näitlejate järelkasvu eest hoolitsejana, kes oma stuudioteari kaudu on suurendanud eesti näitlejate hulka ja kasvatanud uue teatrigeneratsiooni.

Auhinna suurus oli $225.00. R. Andre haigestumisel võttis auhinna vastu Valve Andre.

Lisaks laureaatidele anti EKK Kultuurifondi toimkonna poolt kaks tunnustuskirja. Üks määrati noortejuhile Liis Juskele tema töö eest eesti teadliku gaidijuhina Eestis ja väljaspool, juhtides eesti noori rahvusliku ja kultuurilise tegevuse poole, organiseerides muu hulgas ka kultuurilise ilmega taliharjapidustusi.

Teine tunnustuskiri anti T. E. Meeskoorile, kelle kõrgetasemeline laul on ülendanud eestlasist kuulajaskonda üle veerandsaja aasta, andes eesti üritustele koori laululist kava ja viljeledes laulukultuuri. Tunnustuskirja võttis vastu koori esimees R. Pohlak.

Stipendiumeiks jagatav summa suurus oli 3.150 dollarit.

Sellest anti Eesti Abistamiskomitee 25-dollarilised stipendiumid viiuli õppimiseks Sarina Westerblomile, Margus Kasele, Vivienne Medrile ja Desiree Medrile, H. Urmi 25-dollariline stipendium viiuli õppimiseks Marja-Leena Roosile, J. Ratase kaks 25-dollarilist stipendiumi viiuli õppimiseks Linda Norheimile ja Lisa Norheimile. Kõik kuuluvad noorte Do-Re-Mi gruppi, kes õpivad eratundides ja samuti gruppides Suzuki meetodil, millise kursuse noorte juhataja Nora-Mall Kerson lõpetas möödunud suvel. Edasi said S. Veidenbaumi 25-dollarilise stipendiumi viiuli õppimiseks Tiina Hubel, Pia Metsala sai viiuli õppimiseks $50, Elma Miller edasiõppimiseks $100 I. Ratas-Campbelli stipendiumi, Peeter Tammearu $100 J. Kittaski stipendiumi kompositsiooni õppimiseks. Karin Vagiste sai $100-lise H. Partsa stipendiumi foto alal õppimiseks, Uno Raamat $50 kunstilise kujunduse õppimiseks, Heidi Klamas R. Kaimre $100-lise stipendiumi klaveri alal, Tarmo Teng A. Parki $50-lise stipendiumi klaveri alal, õed Lindaud K. Jõgi $100-lise stipendiumi rahvamuusika alal, Oudi Kalm $100 näitekunsti alal, Viiu Varik Vana Andrese kiriku $100-lise stipendiumi kontrabassi ala, Iris Pääbo EÜS $100 kompositsiooni õppimiseks, Evi Valge Peetri koguduse $100-lise stipendiumi, Roy Madalvee Sudbury Eesti Seltsi ja Lut. koguduse $100, Harry Mürk Kanada Eesti Teatri $100 näitekunsti alal, Reet Marten-Sehr I. Ratas-Campbelli $100 klaveri alal, Lembitu Ristsoo $50 administratsiooni alal, Kalev-Estienne Eestlaste Kesknõukogu Kanadas $200 kehalise kasvatuse alal, Andres Raudsepp T. E. Meeskoori dr. R. Toi nimelise stipendiumi $250 laulu alal, Nora-Mall Kerson Horseshoe Valley $200 klaveri ja viiuli alal, Mare Tiido Eesti Tõlkefondi $300 A. H. Tammsaare teose tõlkimiseks, kuna tänavune suurstipendium oli Inga-Pia Korjusele, $700, mis väljapandud Peetri kiriku poolt.

Kava teisel poolel toimus stipendiaatide kontsert, mille alustas Hamiltoni noortekoor „Hamiltoni Helletajad" O. Kopvillemi juhatusel.

Järgnesid Roy Madalvee flöödil, Rose-Marie Lindau lauluga, üks neist L. Avessoni uus laul „Rukis on õitsenud" esma-kordsel esitamisel. Edasi esinesid Do-Re-Mi viiuldajate grupp ja Nora-Mall Kerson, Tarmo Teng klaveril, Peeter Tammearu klaveril, Michale Jozefacky tshellol, Viiu Varik kontrabassil ja Karen Viinamäe klaveril.

Kava kestis ligemale neli tundi. See oli liiga pikk ka kõige entusiastlikumale kultuurisõbrale. On arusaamatu, miks korraldajad ei jaganud seda kaheks iseseisvaks üritusks,ühes paarituunniline kirjandusõhtu ja teine stipendiaatide kontsert. Praegu pidid noored tunde oma esinemist ootama, kuna osa rahvast juba ükshaaval hakkasid ruumist lahkuma.

Ilmselt polnud kirjandusliku osa koostajad mingit aega arvestanud, mis vaatamata oma huvitavale ja kohati kaasahaaravale sisule oli lubamatult pikk, arvestades et ulatuslik osa oli alles hiljuti suurele osale nähtud.

SPORT

Montreali eesti skautlaskurid Kanada parimad

Nüüd on saadud lõplikud tulemused möödunud aasta augusti lõpul peetud üle-kanadalistest Pepsi-Cola Trophy nimelisest skautide laskevõistlusest. Parimaks meeskonnaks oli kolmeteistmendat korda Estonia-Kalev Montrealist, kes on võitjaks olnud 1965. aastast alates. Võitja meeskonna tulemus oli 1163 silma võimalikust 1200-st, nende hulgas 78 kümmet. Teisele kohale tuli Estonia-Lembitu Torontos, tagajärg 1073 silma (30 kümmet), kolmas Estonia-Kalev Toronto 1063 silma (28 kümmet) ja neljandaks 81. Venturer Co. Hamiltonis meeskond kes lasi 999 silma.

Individuaalsed resultaadid Drummon Trophy laskmisel: Parimaks oli Toomas Tael, Estonia Kalev Montrealis 298 silma võimalikust 300 (26 kümmet), teiseks Toomas Altosaar, Montreali Kalev 296 (22 kümmet), kolmandaks Toomas Pedriks, Montreali Kalev 288 (15 kümmet), neljandaks Markus Pedriks, Montreali Kalev 281 (15 kümmet), viiendaks Mikk Mölder, Estonia-Lembitu Toronto 281 (8 kümmet) ja kuuendaks Jim Tolton 276 (2 kümmet) Hamiltonist. Edasi on jälle eesti poisid: 7) Kalle Lüdig 275 (7 kümmet), 8) Elmar Oiling 275 (6 kümmet), 9) Andrus Vasila 273 ja 10) Robert Saarna 271. Üldse oli esimes 17e hulgas 12 eesti poissi.

Eesti jääpurjesportlased Euroopa parimad

Poolas, Krynica Morskas toimusid veebruari alul maailma ja Euroopa meistrivõistlused jääpurjetamises. Eelnenud jõuproovil samas võitis Krynica Morska majaka karika „Kalevi" Tallinna Jahtklubi meeskond, kuhu kuuluvad M. Kuulmann, A. Vilde ja J. Sharashkin. Individuaalselt olid 89 võistlepa hulgas parimad mullune Euroopa meister poolakas Pjotr Burczynski, Mati Kuulmann, Vello Kuusk ja endine maailmameister Ain Vilde.

Nädala lõpus jätkusid võistlused. Ettenähtud kava tuli muuta kuna mitmepäevane tuulevaikus ei lasknud võistlusi läbi viia. Lõpuks kui tuli soodne ilm, peeti ootel olevad võistlused samal päeval. Tänavu oli sellest võistlusest osavõtjate hulgas 11 Eestist pärit jääpurjetajat, kes kõik pääsesid ka finaali.

1978. a. maailmameistri tiitli võitis suvel Tallinnas balti regatil võistelnud poolakas Bogdan Kramer. Maailmameistri hõbemedali aga sai eestlane, kolmekordne Euroopa meister Endel Vooremaa, pronksmedali Vello Kuuse, ka järgmised kohad kuulusid eestlastele: 4) Jüri Sarashkin, 5) Helmuth Leppik ja 6) Mati Kuulmann. Üldjärjestuses kümnendaks tulnud Vaiko Vooremaa aga sai ülekaalukalt juunioride maailmameistri tiitli. Parim Ameerika Ühendriikide võistleja saavutas 32. koha.

Euroopameistri tiitli võitis Bogdan Krameri ees Vello Kuusk. Jüri Sarashkinile jäi pronksmedal. Järgnesid jälle Mati Kuulmann, möödunud aastane Euroopa meister poolakas P. Burczynski, Künno Kalk ja Endel Vooremaa. Värske Euroopa meistri V. Kuuse seniseks parimaks saavutuseks oli pronksmedal 1974. a. maailmameistrivõistlustelt.

Sellejuures märgitakse, et Vello Kuusk, Endel ja Vaiko Vooremaa on Haapsalu mehed.

Spordiuudiseid kodumaalt

Eesti praegune parim pikamaajooksja Enn Sellik tegi oma tänavuse esimese jooksu Sitsiilias Catania tänavajooksus. Seekord lõpetas ta 13-kilomeetrilise võistlusmaa ligi saja jooksja hulgas kolmandana. Kaks esimest venelased A. Antipov ja L. Mossejev.

*

Veebruari alul Tallinnas peetud Eesti sisemeistrivõistlustel saavutati silmapaistvaid tulemusi just hüpetes. Teivashüppes sai Ramon Lindal tänavuseks tippmargiks 5.10, kõrgushüppes ületas Tiit Pahapill 2.15, Heiki Kask 2.12 ja Allan Elerand 2.09. Kaugushüppes saavutas Jaak Uudmäe 7.29 ja kolmikhüppes 15.44. Naiste kõrgushüppe võitis Maire Vakk 1.70-ga. Heli Mägi jooksis 60 m ajaga 7,7, ja hüppas kaugust 5.93. Mart Järviste tegi sisevõistluste tipptulemuse 5 km käimises ajaga 21.06,0 ja Ene Jürisma 400 m jooksus 59,2.

*

Bakurianis N. Liidu karikavõistlustel suusatamises, kus selgitati ka N. Liidu koondise koosseis Lahtis peetavaile maailmameistrivõistlustele, saavutas Uno Leist parima eestlasena 12. koha 50 km suusatamises. Samal võistlusel tulid murdmaasuusatamises Eestist pärit suusatajaist A. Schmigun 14-le, L. Villem 36-le ja U. Leist 38-le kohale.

*

Leningradis peetud noorte kergejõustiku sisemeistrivõistlustel sai kaks esikohta Silvi Oja, 60 m jooksus ajaga 8,3 ja 100 m tõkkejooksus 13,9.

*

Minskis juunioride N. Liidu ulatusega sisevõistlustel saavutasid Aili Alliksoo ja Leli Lepik tänavuse tippaja 100 m tõkkejooksus 14,1.

*

Otepääl algasid 10. veebr. laskesuusatamise võistlused. Ava-alal 10 km suusatamises võistles 52 sportlast üheksast meeskonnast. Esikohale tuli tartlane A. Lamp ajaga 32.50, järgnesid tallinlane A. Kumu 33.01 ja narvalane J. Voloshin 33.35. Juunioride võistlusel oli võidukas Tartu üliõpilane E. Parik 34.06.

11. veebruaril jätkusid suusavõistlused, kus meeste 20 km distantsil tuli võitjaks Narva kalevlane J. Voloshin 1.06.57, teiseks jäi Pärnu „Jõu" sportlane A. Freimuth 1.10.31, kolmandaks Tartu E. Parik 1.10.35.

SILPRISTSÕNA

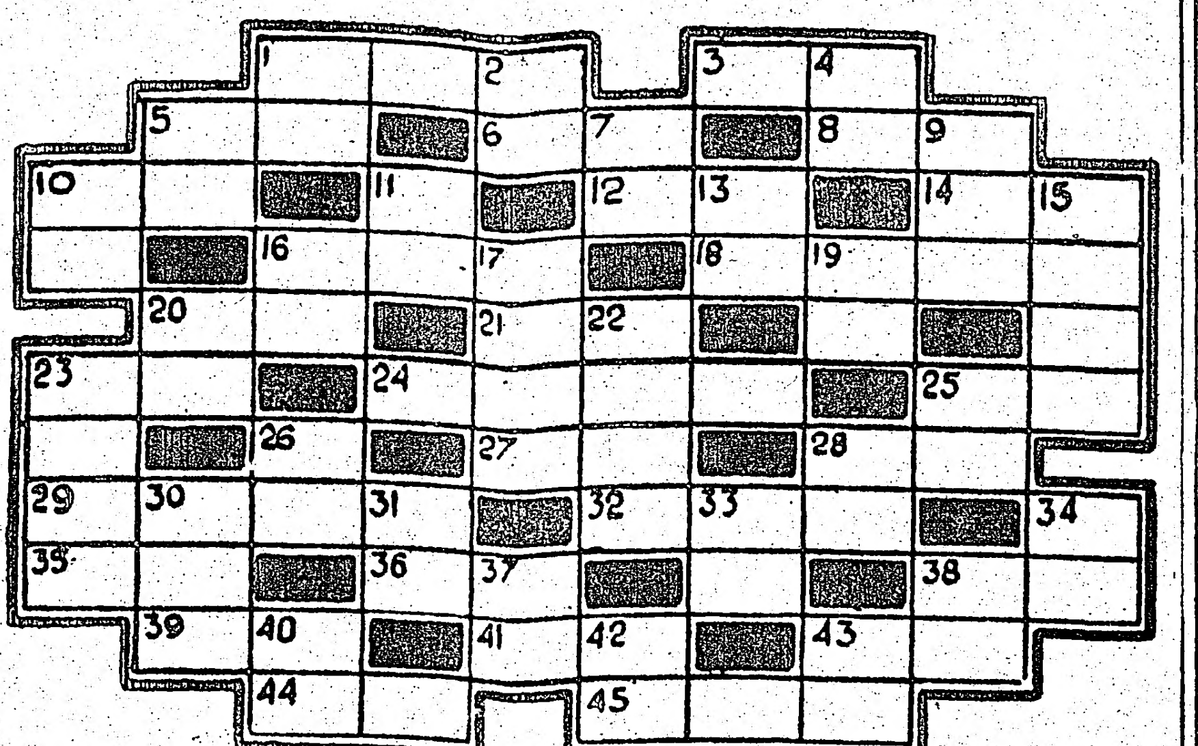

ba- ba- be- be- bul- do- gi- ha- ha- he- he- he- ka- ka- ka- ke- ke- ko- kuu- la- la- la- la- lai- le- li- li- lu- ma- ma- ma- mad- me- mui- na- nai- nai- ne- ne- ne- ne- ne- nee- ner- pap- pe- pel- piu- ra- ra- ras- re- ri- ri- ru- rus- sa- sa- sa- sa- se- si- sii- sik- ta- to- tu- va- va- va- vi- võ-

Põikread: 1. Mees, kelle nime mainitakse seoses E.V. aastapäevaga, 3. Jõgi Kagu-Eestis, 5. Okaspuumets, 6. Terav, 8. Sitke, vastupidav, 10. Looma kehaosa, 12. Maksuvahend, 14. Programm, 16. Punane pipar, 18. Kasulik putukas, 20. Tööriist, 21. . . . kuu — mai teine nimi, 23. Vedel-lahja toit, 24. Harilik, 25. Sugupool, 27. Vorm sõnast laskma, 28. Kirjavahemärk, 29. Kodu hooldaja ning valitseja, 32. Surnute riik eesti mütoloogias, 35. Pehme maa, 36. Meremees, 38. Ümar-õõnes ese, 39. Arv, 41. Põllu liik, 43. Mäng, 44. Jälle moes meestel, 45. Kombed, käitumisviisid.

Püstread: 1. Laiskelajas, 2. Vana-rooma keiser, 4. Ehitusmaterjal, 5. Saareriik, 7. Muinas-kreeka jumalanna, 9. Endine eesti ajaleht, 10. Eesti kirjandusteadlane-kirjanik, 11. Keha osa, 13. Särk, 15. Kuju eesti mütoloogias, 16. Puu, 17. Soome eepos, 19. Aedvili, 20. Kaalukas, 22. Kõlama, 23. Väike järv Tartumaal, 25. Naiseks võtma, 26. Poolsaar Aasia—Aafrika piiril, 28. Kolin, 30. Metsloom, 31. Isiklik asesõna, 33. Riidevarn, 34. Linn Eestis, 37. Punakaspruun, 38. Loll, 40. Toiduaine, 42. Endine, muutmatu, 43. Laevadele hädaohtlikud.

RISTSÕNA NR. 958 LAHENDUS

Põikread: 1. Am, 3. Erk, 6. Eller, 10. Fiat, 11. Orel, 12. Leek, 13. Inimene, 15. Volli, 17. Les, 18. Edam, 19. Mul, 21. Tursk, 24. Ahi, 25. Tael, 27. Tasun, 29. Neo, 31. Advent, 33. Laiali, 36. Inn, 37. Alged, 39. Koos, 41. Ghi, 42. Hanko, 44. Tee, 46. Nõgi, 48. Pat, 50. Ertel, 52. Tarbetu, 54. Esik, 55. Udar, 56. Oras.

Püstread: 1. Aine, 2. Maiste, 4. Ron, 5. Kreeka, 6. Elva, 7. Lll, 8. Eelmine, 9. Reiu, 10. Filatelist, 14. Err, 16. Omand, 20. Lootusetus, 22. Ulma, 23. Stiil, 26. Avan, 28. Uarda, 30. Enno, 32. Vakk, 34. Ingeri, 35. Laine, 38. Ehita, 40. Ooper, 43. Nur, 45. Ees, 47. Õlu, 49. Ata, 51. Tk.

AVALIK KOOSOLEK

Gruppidele ja üksikisikutele, kes varem ei ole saanud esitada oma seisukohti inimsuhete küsimustes eriülesannetega uurimisgrupile Task Force on Human Relations ning kes soovivad kommenteerida Task Force'i raporti „Now Is Not Too Late" (Praegu ei ole liiga hilja), korraldatakse koosolek Council Chamber'is, City Hall'is, Torontos, Ontarios, 30. märtsil, 1978, kell 9.30 e.l. Asjast huvitatud isikutel palutakse endale aja kindlaks määramiseks helistada telefonil 367-8017.

Need grupid ja üksikisikud, kes on teinud Task Force'ile ettepanekuid ning kes nüüd tahavad kommenteerida soovitusi, võivad teha seda kirjalikult enne 15. aprilli, 1978, saates kirjad: Metropolitan Toronto Clerk, 2nd Floor, City Hall, Toronto, Ontario, M5H 2N1.

Eeloleval suvel toimuvate Killamängude korraldamisel vajaliku Pärnumaa esinduse moodustamiseks palume pärnumaalasi tulla osa võtma järgmisest nõupidamisest, mis toimub kolmapäeval, 15. märtsil, 1978. aastal algusega kell 7.30 õhtul Toronto Eesti Majas ruum nr. 10. Informatsiooniks helistada tel. 757-3429 või 277-9617.

Helilindistab surnute hääli

Eestist pärinev Friedrich Jürgenson, kes registreerib surnute hääli, pöördus äsja Rootsi tagasi Pompeist, kus tal oli uurimusi. Pressikonverentsil rootsi ajakirjandusele ta seletas, et ta on saanud audioskoobi kaudu kontakti surnud sõpradega ja helilindistanud nende hääli.

Rootsi ajakirjandus on Jürgensoni uurimisi ja katsetusi jälginud juba 1959. aastast elava huviga. Jürgenson on jutustanud, et ta on saanud kontakti ka mitmete kuulsustega, näiteks maalikunstnik van Gogh jt. Surnud kõik rääkivat mitmest keelest kombineeritud segakeelt.

Jürgenson nimetab end parapsühholoogiks, missuguseid leidub mitmel pool maailmas. Nad on nüüd loonud ühise tsentrumi Fermo linnas Itaalias. Jürgenson on valitud selle ühingu presidendiks. (EPL)

Sumerlased rändasid itta?

Norra maadeuurija Thor Heyerdahl saabus 5. veebruaril oma rooparvel Karatshi sadamasse Pakistanis. Ta alustas ohtlikku teekonda Mesopotaamiast 10 nädalat tagasi koos 10-liikmelise meeskonnaga. Heyerdahl tahab tõendada, et muistsed sumerlased samasuguste paatidega rändasid omal ajal sama teed Ida-Aasiasse, kus levitasid oma kultuuri.

60-jala pikkune roo-parv „Tigris" ehitati täpselt ühe 5000-aastase mudeli järele. Parvega tahab teadlane edasi sõita Indiasse ja sealt Lõuna-Ida Aasa kaudu üle Vaikse ookeani Lõuna-Ameerikasse.

Mõned eesti sumeri-uurijad on katsunud väita, et sumerlased rändasid omal ajal põhja ja jõudsid välja Eesti aladele, olles eestlaste esiisadeks.

VIIE RINDE VASTULUURE TEENISTUSES

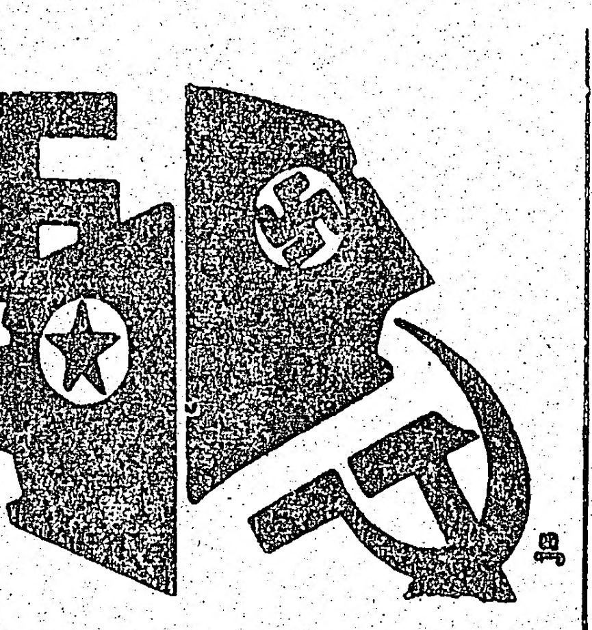

OTTO KUMENIUS

30.

Stewen soovis, et kirjutaksin täieliku rapordi oma tegevusest Soomes, rääginksin Rootsi asumise põhjusest ja püüaksin saada sakslaste teenistusse. Nad olid kindlasti juba oodanudki, et minust midagi kuulda saada. Pagemise teekond oli viivitunud kahe nädala võrra eestlaste transporteerimise tõttu. Selles esimeses vestluses jutustasin Stewenile ka, et Stokholmi oli juba tõenäoliselt saabunud suur, umbes 3 miljonit vene tservonetsi sisaldav kast, mida ei saa keegi avada ilma minu ja kolonel Walldéni nõustumiseta.

Minu olukord Rootsi pealinna tuleku järel oli küll põnev, aga mitte sugugi kahetsemisväärne. Tundsin hästi linna ja mul oli siin kõrgemaiski kohtades olevaid sõpru. Aga sellest hoolimata olin ainult välismaalane ja pagulane, kelle töö vaevalt sai teostuda ilma selle maa „armuandideta". Minusugusel võõral oleks kardetav sekkuda sellisesse, mida võidakse tõlgitseda ennekuulmatuks sekkumiseks poliitikasse või millegisse sellesarnasesse. Olin saabunud Rootsi, et juhatada siin sakslaste Helsingis tegutsenud vastuluurekeskuse spionaazhi. Teine asi oli, et olin saanud selle ülesande Soome vastuluure ametnikuna ja Soome peastaabi volitustega. Minu ülemate kavatsustesse kuulus ka, et pakuksin end nüüd Rootsi peastaabi teenistusse.

Walldén oli muidugi unustanud — või soovinud unustada — selle kokkuleppe, mis olime teinud Cellariuse auks korraldatud jumalagajätu lõunasöögil minu kodus. Siis olime leppinud kokku, et töötaksin sakslaste ja soomlaste vastuluure sidemehena Stokholmis. Just see kokkulepe oli, ei vähem ega rohkem, minu tuleviku võti Rootsis. Kuidas suudaksin klaarida end edukalt sellest kolme rinde spionaazhist ja samas teha teeneid rootslastele, kes annaksid loa jääda elama Rootsi ja alustada oma tööd. Soome ma ei võinud varem nimetatud põhjustel tagasi minna, mitte vähem sel ajal, kui vene valvekomisjon „valvas" Torniost alates ja Soome riiklik politsei oli lähemale 80—90% kommunistide käes.

Mul oli selge, et kõik minu tegevus ühel või teisel viisil tuleb sobitada Rootsi luureteenistusega ja selle võimalike ülesannetega. Lihtsalt öeldud: mul tuli samaaegselt spioneerida Soome, Saksa ja Rootsi kasuks. Sakslaste poolel tuli mul „lavastus" hoida korras nii, et nad ei aimakski, et kõik nendelt saadud teated läksid edasi ka teistele tööandjaile. Olukord nõudis suurt ettevaatlikkust.

*

Oleks olnul vaja ainult väikest eksitust ja rootslased oleksid saatnud mind tagasi Soome, kus tõenäoliselt oleksin sattunud venelaste kätte. Pidin sellepärast oma kaarte hästi mängima, olles kasulikuks, aga mitte liiga „tuliseks" rõngaks uute tööandjate masinas. Laenasin uksehoidjalt kirjutusmasina, paberit ja kopeerpaberit ning hakkasin koostama oma pikka raporti. Seletasin avameelselt kõik, et mul tuleb olla Soome ja Saksa luuresidemees, et olin lubanud Cellariusele tegutseda sakslaste luureagendina Rootsis, et olin saanud selleks oma ülematelt nõusoleku. Mul oli mitmeid salajasi võimalusi. Mul oli võti otse sakslaste kogu Rootsiluure salajasele uksele — tuli vaid osavalt seda võtit kasutada.

Cellarius oli meie ühise Rootsireisi ajal öelnud:

„Meie Rootsi-luure on halvasti korraldatud. See on otse skandaalne. Nagu teate, on seda juba neli aastat oma käes hoidnud kolonel Wagner. Alul ta tegi head tööd, seda ei saa eitada, aga paari—kolme viimase aasta jooksul ta on muutunud liiga laisaks. Tema poolt hangitud informatsioon on puudulik ja kõike muud kui tõepärane. Nüüd ta on ajanud oma asju nii halvasti, et asjasse mittepuuduvadki on seda märkama hakanud. Tema tuleks kiiremas korras teisele kohale viia. Aga enne, kui ta lahkub Rootsist, tuleb mul tagada informatsiooni katkestamatu saamine. Oleks suurepärane, kui meil oleks Rootsis valmis uus luureorganisatsioon enne Wagneri ära saatmist. Sellest ei tohi ta aga teada saada, et keegi töötaks tema kõrval. Ta peab jääma täiesti kõrvale. Te kindlasti mõistate, et minu kavatsetud uue luureorganisatsiooni juhataja saab omale nõudlikud ja rasked ülesanded."

„Kahtlemata, härra fregatikapten."

„Kas võiksite arvata, keda olen mõelnud selle organisatsiooni juhatajaks?"

„Võibolla mind?"

„Õieti arvatud, härra Kumenius."

Ja siis hakkas Cellarius seletama oma kavatsuse üksikasju. Ta jätkas:

„Rahad ei tähenda siin midagi. Maksku mis maksab, peaasi on, et meil õnnestub. Ka teie oma maa huvid on mängus. Tuleb teha kõik võimalik, et Soome ja Ühendriikide, samuti Soome ja Rootsi vahelised suhted säiluksid rikkumatuina."

Cellarius loetles ka sakslaste erihuvide peaobjektid. Mida tehakse nende ameerika lenduritega, kes teevad oma „lendavail kindlustel" sundlaskumise Rootsi? Kas nad interneeritakse või saadetakse tagasi oma lähtekohta Inglismaale? Kas pole hädamaandumised ehk ainult maskeerimiseks, mille najal Rootsi edaspidi võib sekkuda sõtta Saksa vastu? Kus ja kuidas Norra ja Taani politseiüksusi koolitatakse? Kui suur on nende arv? Mis Soome Stokholmi saatkond praegusel hetkel mõtleb? Mis on Rootsi sõjatööstuse kapatsiteet?

Selle vestluse ajal selgus mulle, miks Cellarius oli olnud valmis minuga koos Stokholmi sõitma varemnimetatud „valuutareisi" ajal. Ta soovis rahulikult mulle selgitada neid kavatsusi, mis tal olid minu osas Stokholmis.

Rääkides Helsingisse tagasi tulles seda Cellariuse ettepanekut oma ülemaile, olid nad sellest kohe huvitatud. Siin pakuti meile ainulaadne võimalus, mistõttu otsustati, et mina koostöös Rootsi vastuluurega võtaksin vastu Cellariuse pakutud töökoha otse temale alluvana. Soome ja Nõukogude Liidu vahelise vaherahu tulek muutis neid kavatsusi natuke erineval viisil.

*

Kõike seda meenutades istusin ja kirjutasin oma rapordi, mille teadsin minevat Rootsi luureametnikele. Minu töö katkestas koputus uksele. Hüüdsin „Sisse!" ja uksest sisenes saksa major Paulus, kes oli tuttav juba varemast ajast, kuna ta oli teeninud kindral Erfurthi staabis Mannerheimi peastaabis.

„Heil Hitler!" hüüdis Paulus ja tõstis oma parema käsivarre kindlaks kujunenud asendisse. Minu poolt oodatud sõbraliku vastuvõtu asemel hakkasin majorit üle kuulama:

„Kust kurat, härra major on saanud teada minu ruumi numbri? Ja mis te üldse teate minu saabumisest Rootsi?"

„Muidugi uksehoidjalt", vastas ta. „Olen kaks nädalat hulkunud hotelli söögisaalis Wagneri büroo mehe kapten Utemarkiga ja oodanud teie saabumist. Arvasin juba, et te ei näita kunagi end."

Rääkides näis major väga viletsana.

„Vabandage mind, härra major", ütlesin nii sõbralikult kui oskasin. „Kuid asjad on sellised, et kui teil on homme põhjust minna vaikselt oma büroosse, siis teatage oma ülemale, et teil tuleb minu korralduse kohaselt kohe Rootsist lahkuda."

Major näis üllatatud.

„Kas mul tuleb anda täpsem seletus? Kuidas võisite teha nii idiootlikke tegusid, et istuda õhtu õhtu jälgi siin hotellis ja oodata meest, keda üldiselt teatakse töötavat Nybrogatanil asetseva luureosakonna palgalehel. Ja siis olete veel küllalt juhm, et küsite uksehoidjalt minu ruumi numbrit. Võibolla teate, et kõik Stokholmi uksehoidjad on Rootsi politsei agendid. Saate nüüd aru, et teil tuleb lahkuda enne, kui sattute rootslaste poolt ülekuulatavaks. Saksamaal esinete brigaadiülemale Schellenbeckile. Elu Rootsi riigis on lõppenud peatükk teie elus. Nüüd peaksite olema hakanud aru saama minu poolt hoolikalt tehtud plaanitsusest."

(Järgneb)

LIA HESS

Sündinud 1955. a. Torontos. Keskhariduse omandas Humberside Collegiate Institute'is. 1977. a. lõpetas Wilfrid Laurier Ülikooli Waterloos Bachelor kraadiga bioloogia alal. Töötab nüüd Toronto Medical Science Laboratooriumis. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitia'sse.

RIINA REITAV

Sündinud Torontos 1954. a. Keskkooli hariduse omandanud George S. Henry Secondary School'is Don Mills'is. 1977. a. kevadel lõpetas neljaaastase kursuse Toronto Ülikoolis saavutades Bachelor of Landscape Arhitecture kraadi. Õpib edasi magistri tööd business administratsiooni alal York Ülikoolis. Võtab aktiivselt osa Kalev-Estienne võimlemisgrupist. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitia'sse.

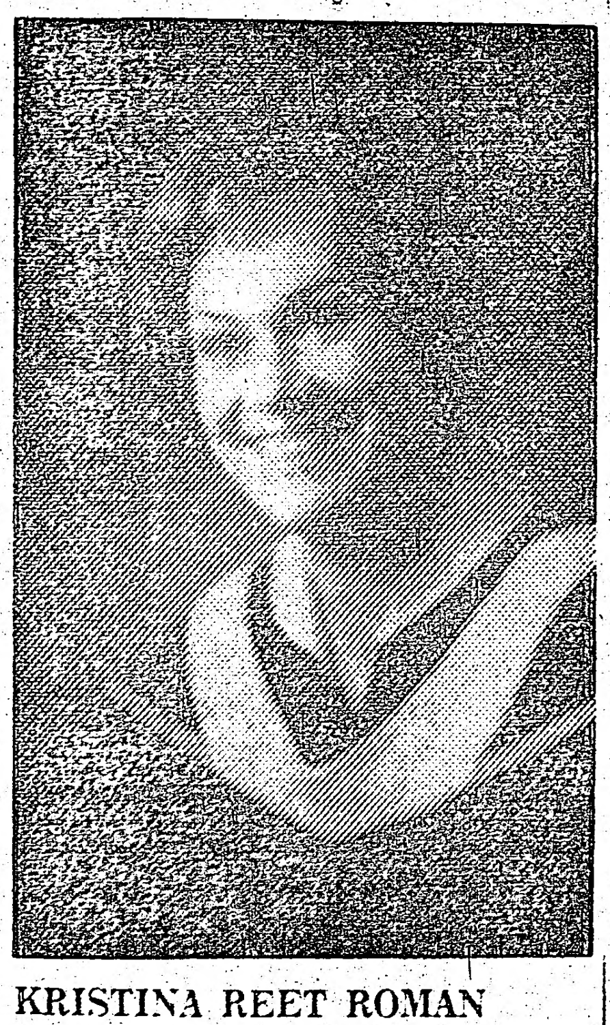

KRISTINA REET ROMAN

Lõpetas kevadel, 1977, University of Western Ontario Londonis neljaaastase kursuse saavutades Honours Bachelor of Science kraadi biokeemia alal. Jätkab õpinguid Toronto Ülikoolis hambaarsti teaduskonnas. Sündinud Torontos 1954. a. ja keskhariduse omandanud George S. Henry Secondary School'is Don Mills'is Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitia'sse.

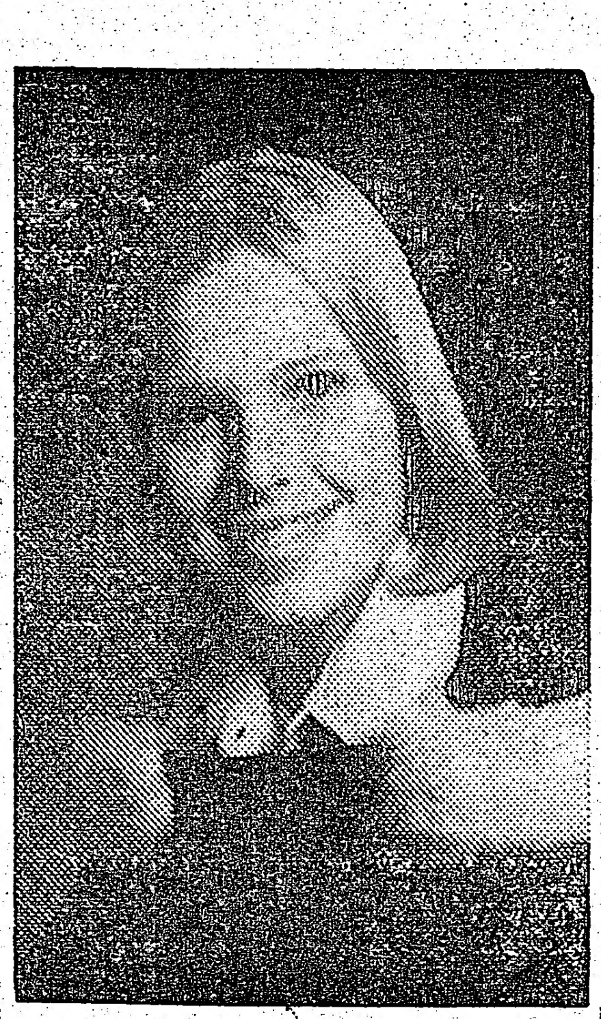

KAARIN SIMSONS

Sündinud 1953. a. Torontos. Keskhariduse omandas Don Mills Collegiate Institute'is. Lõpetas Victoria University of Toronto Bachelor of Arts kraadiga arheoloogia alal. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitia'sse.

ANA TAMPÕLD

Sündinud Torontos 1952. a. Keskhariduse omandanud Don Mills Collegiate Institute'is ja Neuchatel Junior College'is Shveitsis, kus lõpetas kui Ontario Scholar. 1977 kevadel lõpetas cum laude neljaaastase kursuse Toronto Ülikoolis saavutades Honours of Arts kraadi ajaloo alal. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitia'sse.

Palamuse kool 290-aastane

Üks Eesti vanemaid koole, Palamuse, sai aastalõpul 290-aastaseks. 1687. a. avas eesti õppekeelega Palamuse köstrikool kirikumõisa rehetoas oma uksed 15 õpilasele. Õpetati emakeele lugemist, piiblilugu ja kirikulaulu; rehkendamist siis veel ei õpetatud. Esimestest õpilastest jätkasid osa edasi õppimist Tartu Papimõisas Bengt Gottfried Forseliuse asutatud koolmeistrite seminaris.

1734. sai Kudina mõis kohustuse ehitada Palamusele uus köstrimaja, mille juurde oli ettenähtud ka koolituba, kus köster Langu hakkas tunde andma. 1824. aastal muudeti kool kihelkonnakooliks, kus õpiti juba saksa, vene ja eesti keelt, ajalugu, looduslugu ja geograafiat. Kooli hakkas juhatama Julk-Jürina tuttavaks saanud 22-aastane Michael Nylander, kes järgmise 50 koolmeistriaasta jooksul koolitas hulganisti kooliõpetajaid. Lauluhuviline mees asutas 1842. a. Palamusele meeskoori, kes võttis 1869. aastal osa Tartus esimesest üldlaulupeost, tulles lauluvõistlusel III kohale.

Kuni 1937. aastani, mil Palamuse köstrihoone ehitati ümber kahekorruseliseks koolimajaks, õpetasid lapsi rida õpetajaid. 1929. aastast tänaseni aga peab Palamusel pedagoogiametit Linda Kapral, keda õpilased ja kolleegid nimetavad Kaprali-mammaks. Praegu kannab kool kirjanik Oskar Lutsu nime, millega märgitakse tema kirjanduslikus loomingus Palamuse koolile antud unustamatut suurust.

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

J. Treufeldt 90-aastane

SYDNEY (MK) — Vanemapõlve ajakirjanik ja vandeadvokaat Jaan Treufeldt tähistas Austraalias Thirlmere puhkekodus oma 90-ndat sünnipäeva.

Jaan Treufeldt sündis 1888 Vaimastveres Kõala koolijuhataja pojana. Lõpetas Tartu ülikooli õigusteaduskonna 1926. a. Ta oli üks Tööerakonna asutajaist, milline hiljem ühines rahva- ja kristlikrahvaerakonnaga ühiseks keskerakonnaks.

Ajakirjanikuna on ta tegutsenud Peterburis „Pealinna Teataja", „Meie Elu",„Narva Elu",„Põhja Kodu", „Vaba Maa", „Asuniku" ja „Meie Maa" toimetustes. Viimane, Saaremaa häälekandja kujunes Jaan Treufedti oma leheks, kuna ta omandas nii ajalehe kui ka trükikoja Saaremaal, kus ta kujunes avaliku ja poliitilise elu üheks keskseks kujuks. Vabariigi sünnil Narvas elades oli ta Ajutise valitsusega sidepidamise kolmiku liige, milline administratiivvõimu võttis üle taganevailt sakslasilt.

Jaan Treufeldti mitmepalgelises elus on ruumi olnud ka teatritegevusele, purjespordile, majanduslikule ettevõtlusele jne. Akadeemiliselt kuulub ta Korp! Rotalia perre.

Vahistati venelaste poolt veebruaris 1941 ja tal tuli pikki aastaid viibida Siberi mitmesugustes orjalaagrites. Alles 1960 õnnestus omastel läänes temaga ühineda — ta saabus Saksamaale, kust ta varsti tuli Rootsi ja läks edasi Austraaliasse. Vaatamata rasketele vintsutustele on Jaan Treufeldt veel 90-ndaisse eluaastatesse jõudnult liikumis- ja tegevusvõimeline.

Toimetusele saadetud kirjandus

MONTREALI SÕNUMID nr. 104 — veebruar 1978. Eesti Vabariigi 60. ja Montreali Eesti Seltsi 45. aastapäeva erinumber. Sisus E.V. aupeakonsul I. Heinsoo tervitus, ELK esimehe R. Kreemi tervitus, dr. M. Puhveli „Eesti Vabariigi 60. aastapäeval", E. V. Saksa „1570 aastat iseseisev rahvas", P. Möldre „Välisvõitlus", E. Aseri „Montreali Eesti Selts 45 aastat eestluse koondaja", G. Lootuse „Montreali Eesti Võitlejate Ühing 25-aastane", Tanni Pilli „Kaks aastakümnet Eesti Naisseltsi Montrealis", H. Arvo „Kas leht on tulnud?", K. Utsali „Mõtisklusi kunstist", J. J. Raudsepa „Eesti ühiskond Montrealis", J. Kivestu „Meie kirik", U. Ranne „30 aastat eesti laulu Montrealis", H. Teose „Montreali Eesti Täienduskool", H. Pauli „Montreali eesti naisvõimlejad", J. L. Koppeli „Montreali eesti noortekoor ja rahvatantsurühm", E. Rubergi „Eesti skautlik noorus Montrealis", lisaks Montreali eesti organisatsioonide ühine E.V. juubelipäeva tervitus ja Montreali Eesti Seltsi liikmete nimekiri. Viimasel kolmel leheküljel paarkümmend fotot. Bülletääni toimetajaks on Paul Kents, fotomontaazhi seadnud Elmar Sügise, kuna maitseka kaanekujunduse on loonud Hille Viires-Sutt.

VARRAK nr. 2 — 1978. Eesti Vabariigi juubelinumbrit kaanel kandev ajakiri avaldab K. Auna „Jaan Tõnisson „Meid on terve miljon!", J. Härmatare „Kuuskümmend — kas oleme teinud küllalt?", Inimõiguste deklaratsiooni ingliskeelne tekst koos toimetaja H. Riga kommentaariga, jutuajamine segaabielulise Carol M. Kaharaga, H. Kuusiku „Tagasi Eestisse", Minneste „Virr-varr". ingliskeelne J. Amalric'i „Russian reality", V. Tuusa „Väga suur rõõm uudistest!", V. Obeti „Lembitu jälgedes", noorte osa Vabadussõjas, L. Koobase „Inimesest rääkides", M. Veesen „Vastused on arhiivides", E. V. Saks „Wabamehi", E. Karm „Vilgjärve veeroosid", pikalt eelmise aasta lõpul korraldatud ankeedi tulemustest, kus omamoodi pärliks on mrs. B. väide, et eesti kirjandust ostnud ei ole, kuid on lugenud Orto raamatuid, aga oma perekonna kohta ütleb, et „liikmeiks on raamatukoid, siis on sageli tunne, et elab nagu raamatukogus", ütlemata mis keeles need on. Edasi arvustusi (aga mitte eesti raamatuile), mosaiik lühikildudest, lugejakirju, ristsõnu, nalju ja karikatuure. Ajakirja paksus on jälle tõusnud 72-le leheküljele.

LÄÄNEKAARE POSTIPOISS nr. 1 (89) — 1978. Eesti iseseisvaks demokraatlikuks vabariigiks kuulutamise manifesti tekstiga kaanepilti omav bülletääni tänavune esimene number on Eesti Vabariigi 60. a. juubelirüüs. Sisus: A. Vööbuse „Villem Reimani elu ja töö jäädav tähendus", teade dr. Vööbuse ajaloolisest suurteosest, katkend R. Kõvamehe jutustusest „Talv kodumetsas", B. Tesnovi „Eelajalooline aeg Eestis", V. Tilk ja E. Tambek 80-aastased, E. Lepnurm „Simma Holt Belgradis", lühemaid teateid sündmusist, eelteateid ja kulutusi. 16-e lk. stensileeritud ajakiri ilmub Vancouveri Eesti Seltsi väljaandel 500-lises tiraazhis, toimetajaks on Imbi Weemees.

LETTERS
FROM:
GUARAN
INCOME
SUPPLEM

Kui teie olete üle 65 aasta vana siis palume saata meile teie G.I.S. formular.

Teie peate igal aastal uuesti sisse andma Guaranteed Income Supplement'i (garanteeritud sissetuleku toetus) sooviavalduse ehkki teile praegu seda maksetakse.

Kui see kehtib teie kohta, siis täitke sooviavalduse formular, mille te saate posti teel. Ning saatke see aadressiga varustatud ümbrikus tagasi nii pea kui võimalik.

Meie ei saa teile jatkata selle toetuse maksmist pärast 31. märtsi 1978 kui teie ei saada meile oma formulari.

Kui teil on mõningaid küsimusi, siis pöörake oma lähema Old Age Security esinduse poole.

Health and Welfare Canada
Santé et Bien-être social Canada
Monique Bégin, Minister
Monique Bégin, Ministre

Torontos kerkis päevakorrale Eesti kohanimede registreerimine

Ajaloolise geograafia uurimise otstarbel on vajalik koostada Eesti kohanimede register ja läbi viia talude ja maa kasutamise kohta leiduvate andmete kogumine. Kavas on koostada ülevaateid maarahva elust ja maapinna kasutamisest. Uurimiste pearõhk on iseseisvuse ajastul, siis kui meie olime peremehed omas kodus, sest nüüd on Nõukogude Liidu majandamispoliitikaga hävitatud vabad talunikud.

Viimastel andmetel toimus kodumaal järjekordne kohanimede kaotamise aktsioon mille läbi ähvardab kaduda meie rahva põline side maaga.

1. sept. 1974 võeti ENSV Ülemnõukogus vastu määrus asulate, külade, alevikkude, alevite ja linnade uutesse administratiivrajoonidesse korraldamine. Selle otsuse põhjal astus jõusse määrus number 117 (31. märts 1975), mille alusel viidi läbi maakohtade ja asulate harvestamine.

See tähendab, et Eestis kaotati ametlikus korras 70000 kohanimest umbes 3000.

Tegelikult on 3000 ainult murdosa juba varem kaotatud kohanimedest, milline tegevus algas juba 1945. aastal Eesti okupeerimisega.

Välismaal viibivad, Eestis sündinud ja kasvanud, eestlased ei ole saanud takistada kodumaal toimunud sündmusi, kuid võõras võim ei ole suutnud vallutada meie südameid ja mälestuste maailma. Meie kodukohtade ja mineviku radade hävitamine on meid õhutanud veelgi tugevamalt vanadest mälestustest kinni hoidma ja neid helgeid hetki meie mälus jäädvustanud. Möödunud aegade meenutamiseks ja vanade naabritega ühenduse pidamiseks on isegi organiseeritud iseseisvusaegsete maakondade nimelisi klubisid.

Mälestuste mõlgutamisest ei ole palju kasu, kui ei võeta käsile süstemaatilist andmete kogumist enne seda kui mälu tuhmub ja iseseisvat Eestit tundev generatsioon manalasse variseb.

Andmete kogumine on kultuurilise tähtsusega nii nagu seda oli vanasõnade ja rahvalaulude kogumine millega pandi püsiv alus meie vanema kultuuriloo uurimiseks.

Üritus on ka rahvuslikult tähtis ja eestluse säilitamiseks vajalik. Ainelise suuruse tõttu piirdub esialgu töö maaga, väljajättes linnad. Kuna kogutav informatsioon ei ole poliitiline, siis on selle tõttu andmete andjad kaitstud poliitilisest tagakiusamisest.

Andmete kogumine toimub teadusliku uurimistööde nõuetele vastava ankeedi kasutamisega, mille raamides antakse võimalus täiendavate ajalooliste ja geograafiliste märkuste tegemiseks.

Pikemate kirjelduste, tähelepanekute ja isiklikkude arvamuste avaldamine on võimalik ankeedi lisana.

Vastavalt aineala andmete kogumise tehnikale on nõuetav jagada ankeet kolme ossa. Esimeses osas kogutakse andmeid 1920. aastast (kohanimed ja maakasutamine enne Eesti Vabariigi maareformi), teine osa käsitleb 1940 aastat (kohanimed ja maa kasutamine iseseisvuse ajal) ja kolmandaks on 1960 aastani läbiviidud muudatuste analüüs (kohanimede kadumine kolhooside asutamisega).

Kuna sarnane teaduslik uurimistöö on võimalik ainult väljaspool Eestit, siis on käesoleva ettepaneku tegija huvitatud kas leidub asja vastu huvi.

Peab rõhutama, et sarnane üritus on kulukas, aega võttev ja nõuab rohkearvulist osavõtmist.

Samuti on vajadus koguda eestikeelseid kohanimesid Kanadas ja mujal. Huvi tundjaid isikuid ja organisatsioone palutakse oma arvamusi avaldada aadressil: V. Pikkand, 820 Burnhamthorpe Rd., Apt. 1406 Etobicoke M9C 4W2 Ont.

Aeg.

„VABA EESTLANE“ on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 7. märtsil 1978 — Tuesday, March 7, 1978

KIRIKUD

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390

USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 12. märtsil: „JUMALA SÕNA JÕUD JA VÄGI“.

Laup., 11. märtsil kell 7 õ. PIIBLITUND, jutlustab dr. M. Leesment.

Pühap., 12. märtsil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, lauluettekanded, jutlustavad G. Pitka ja H. Rüdmik.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS 12. märtsil kell 11 hommikul. Solist Lydia Kööp. Pärast jumalateenistust TÄISKOGU KOOSOLEK. Kõik leeritatud koguduseliikmed alates 18. eluaastast kutsutud.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus.

KANNATUSAJA KOLMAPÄEVAÕHTUSED PALVETEENISTUSED 8. märtsil ja 15. märtsil kell 7 õhtul.

PALMIPUUDEPÜHA KONTSERT-JUMALATEENISTUS 19. märtsil kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Teenib õpetaja A. Jalonen. Samal ajal pühapäevakool.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUSE“ raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 12. märtsil kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL. JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Kõneleb H. Eller, B. Grahami „Crusade'i“ informatsioon. Segakoor. Kell 6 õ. noorte tunnistused, K. Raid, noorte orkester.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühapäeval, 12. märtsil kell 11 homm. CBC saatejaamas nimetusega „MEETING PLACE“ Vana Andrese kiriku 100 aasta juubelijumalateenistus.

Pühapäeval, 12. märtsil kannatusaja KONTSERT-JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. „Musica Divina“ koor ja „Viva Musica“ orkester, juhatab Lembit Avesson. (vaata kuulutust).

Pühap., 19. märtsil PALMIPUUDEPÜHA jumalateenistus. Solist Tamara Norheim. Jutlus G. M. Milligan'ilt, mis ta pidas palmipuudepühal kiriku õnnistamisel 1878.

KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik,
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 19. märtsil kell 5 p.l. PALMIPUUDEPÜHA JUMALATEENISTUS, pühapäevakool.

Hiljem kohvilauas koosviibimine. Kõneleb adv. H. Landra teemal: „Pärijad kodumaal“.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

Kirjanduslugu ja eesti keel sümpoosionil

Metsaülikool tähistas Eesti Vabariigi 60. aastapäeva

Metsaülikooli korraldusel toimus Torontos omapärane ja esmakordne Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine ajaloo sümpoosioniga. Kolmel õhtul — 28. veebruaril, 1. ja 2. märtsil toimusid sümpoosioni loengud Tartu College suures saalis. Loengutega esinesid Vello Salo, Heino Jõe, Imre Lipping ja Tõnu Parming. Osavõtjate arv suurenes õhtu-õhtult umbes 75-lt kuni 150-ni. Sisukaks miniloenguks kujunesid esimesel õhtul Metsaülikooli juhataja Vello Sootsi avasõnad. Viimane loeng lõppes Metsaülikooli veiniõhtuga ja oli ainus tasuline koguürituse kestel, kus igal õhtul pakuti kohvi.

MÜ juhataja Vello Soots tervitas osavõtjaid ja märkis kahesugust lähenemist rahvuslikele sündmustele. Enamasti toimub see aktuse vormis ja on määratud meie tunnetele. Nooremal generatsioonil puuduvad isiklikud mälestused kodumaalt, mis moodustaksid tunnete jaoks vajaliku kõlapinna. Rahvuslik meelsus peab nende juhul olema ehitatud teadmistele ja informatsioonile, mille levitamiseks on metsaülikool seadnud oma ülesandeks. Ta kirjeldas oma tudengiaegset fiaskot, kui tema tugines oma skaudikatsetel õpitud teadmistele Eesti demokraatlikust vabariigist ja pidi alistuma võõramaalasest vastuvaidlejale, kes teadis Eestis 1932. a. sündmusi väga põhjalikult.

Eesti Vabariik, mille 60. aastapäeva meie pühitseme, saab meie teadvuseks seda elavamaks, mida põhjalikumalt me seda tunneme.

Käbi Lokk tutvustas esimest referenti dr. Vello Salo — meest kes valdab 14 keelt, omab „Maarjamaa“ kirjastuse“, toimetab „Aja-KIRJA“ ja pärast sajandite vaheaega on jälle üks eesti soost Rooma kiriku vaimulik.

Vello Salo referaadi teemaks olid eesti kultuuriloo küsimused — „Eesti kirjanduse lugu ja eesti kirjanduslood“.

Niikaua kuni elab eesti kirjandus, kirjutatakse ka eesti kirjanduslugu, algas referent ja jagas eesti kirjanduse iseloomustavateks ajajärkudeks. Umbes sajandi kestel on püütud kirja panna ka eesti kirjanduse ajalugu paljude autorite poolt ja erineval viisil. Nende teoste ülevaade ja iseloomustus moodustas referaadi sisu, mis oli täiendatud valguspiltide skeemidest ning teoste tiitlitest.

Kuigi K. A. Hermanni „E. Kirj. Ajalugu“ 1898 ilmununa oli esimene teos sel alal, jääb kirjandusloo pioneeri au paraku 26-aastaselt surnud Tõnu Sanderile, kelle „E. Kirj. Ajalugu“ I ja II ilmusid postuumselt 1899 ja 1901. Aastal 1906 hakkas ilmuma ajakiri „Eesti Kirjandus“ ja 1908 alustas Mihkel Kampmann oma elutööd eesti kirjandusloo kirjapanejana. Tema „E. Kirj.-loo peajooned“ I—IV (1912—1930) olid omal ajal ainsaks käsiraamatuks nii koolidele kui teadlastele.

Ajakiri „Looming“ hakkas ilmuma 1923 — oli vahepeal pagulusses ja ilmub praegu kodumaal ainsana, mille tiitel on jäänud muutmata.

Üks huvitavamaid raamatuid on 1936 ilmunud 112-leheküljeline Fr. Tuglase „Lühike eesti kirjanduslugu“, millele lisaks kooliväljaandena trükist trükki ilmus Karl Mihkla „Eesti kirjanduse ülevaade“ I—III ja teisi käsiraamatuid.

Kodu-Eesti külmaperioodil kandus aktiivsus Välis-Eestisse ja 1950 hakkas Rootsis ilmuma ajakiri „Tulimuld“. 1953 ilmus Gustav Suitsult „E. Kirj.-lugu I“, mille järg autori surma tõttu jäigi tulemata. Samal aastal tuli Herbert Salu sulest „E. vanem kirj.“, tuues sensatsioonilisi uudis-andmeid Rootsi arhiividest. Aasta hiljem ilmus Karl Ristikivi sulest „Tõrviku“ kirjastusel „E. Kirj.-lugu“ ja 1957 hakkas ilmuma „Mana“. Pärast seda on initsiatiiv kodumaal, kus 1958 hakkas ilmuma ajakiri „Keel ja kirjandus“. Seal nägi trükivalgust ka massiivne 3-köiteline (1800 lehekülge) „E. Kirj. Ajalugu“ 1965—1969, autoriks Endel Sõgel.

Ivar Ivaski asumine „Books Abroad'i“ toimetajaks 1967 avas eesti kirjandusele rahvusvahelise foorumi.

Hetkel on eesti kirjanduslugu ilmunud prantsuse, inglise, itaalia ja saksa keeltes, tänu Aspelile, Orasele ja Vebermannile. Arvo Mägi 1968 ilmunud „Estonian Literature“ on üks tasakaalukamaid ülevaateid nii Kodu- kui Välis-Eesti kirjanduse alal. 1972 ilmus Mägi—Ristikivi—Kangro „E. kirj. Paguluses“.

Omamoodi sihilik teos on 1975 kodumaal ilmunud „E. Kirj. Biograafiline Leksikon“, kus Nirk ja Sõgel käsitlevad eesti kirjamehi üsna suvaliselt. Seal on küll sees paguluses viibivaid inimesi, kuid kriteerium — ilmselt poliitiline — on välja jätnud Ivaski, Laabani, Lattiku, Masingu ja palju teisi, kuna samal ajal punaselt poolelt on sees tõlkijaid, ajakirjanikke ja üsna tagasihoidlikke kirjamehi. Liigub mõte EKBL lisaks välja anda „Välis-E. KBL“ või korrigeeriv täiendusköide, mida kodumaal vajatakse sama hädasti nagu Saareste sõnaraamatut, Liivimaa Henrikut j.m.

EESTI KOOL 1918—1940

Sümpoosion jatkus kesknädalal, 1. märtsil Heino Jõe ja Imre Lippingu referaatidega. Heino Jõed tutvustas Helge Kurm, märkides tema tegevust sulemehena ja noortejuhina ning lisades vähem tuntud faktidena, et ta on kutseline õpetaja ning üks metsaülikooli asutajaid.

Referent oli peakirjastanud oma ettekande — „Suur samm“ ja nimetas sissejuhatuses, et noore Eesti Vabariigi loomisel astuti neid suuri samme koguni kolm. Üks oli maareform, millega mõisamaad anti eestlastele tagasi; teine vähemusrahvuste kultuurautonoomia — millele praegu pool sajandit hiljem ei ole ikka veel midagi võrdset kõrvale seada kogu maailma ulatuses.

Kolmas suur samm oli Eesti haridus- ja koolisüstemi ülesehitamine, millega endine tsaaririigi piirimaa tõusis oma koolikorralduselt üheks moodsamaks ja haritumaks maaks Euroopas.

Ettekanne haaras tagasi minevikku ja märkis 17. sajandi üritusi rahvahariduse alal: jesuiitide Tartu Kolleegiumi ja hilisemat Forseliuse seminari. Mõisnikud ja saksa pastorid nägid rahvahariduse ohtu ja püüdsid seda kõigiti takistada. Põhja Sõda omakorda pühkis kõik üle, nii et rahvahariduse alged ilmuvad uuesti sajand hiljem — 19. sajandi keskpaigu. Talurahvaseadus kohustab 1816 Eestimaal vallakoolide, 1819 Liivimaal valla- ja kihelkonnakoolide asutamisele. Pool sajandit hiljem määrati kooliseadusega ka õppeained ja ligikaudsed õppekava piirid. Koolid olid sakslaste mõju all ja juba 1864 käis talupoegade delegatsioon palumas koolide võtmist Vene haridusministeeriumi alla. See sai küll teoks 1890, kuid hoopis erisugustel kaalutlustel. Algas venestamise aeg ja isegi emakeel pühiti koolidest välja. Rahvusliku hariduse õhuauguks jäid ainult eriloaga asutatud erakoolid. Olenevalt üksikutest tsaarivõimu ametnikest kestis venestamine tugevamalt või kergemalt kuni revolutsioonisündmusteni 20. sajandi alul.

Iseseisva Eesti rahvakooli sünniajaks tuleb lugeda „ajutise koolikorralduse“ avaldamist Ajutise Valitsuse poolt 11. detsembril 1918. Asutav Kogu asus kohe ka haridussüsteemi korraldamisele ja 9. septembril 1919 kehtestati uued eeskirjad, mis jäid Eesti koolikorralduse aluseks kuni vaikival ajastul tehtud muudatusteni.

Rakendati ühtluskooli põhimõte, 6-aastane koolikohustus (millest esialgu rakendati 4) ja emakeelne haridus ka vähemusrahvustele. Algkoolist edasi hargnes süsteem üld- ja kutsehariduse liiniks, millest mõlemad andsid edasipääsu kõrgharidusele. Uute õppeainetena tulid kooli kodulugu, joonistamine, tööõpetus ja kodanikuteadus. Uute õpetajate kasvatamiseks avati 5 seminari, kuhu võeti vastu selektsiooni alusel, kuna kool oli tasuta. Kasvatus seminarides oli rahvuslik-idealistlik ja kõrge pedagoogilise tasemega. Seminaride arvu mitte-õigeaegne piiramine tekitas ajutise õpetajate ülekülluse.

Lahendada tuli ka uute kooliruumide küsimus, kus esimeseks abiks tulid võõrandatud mõisahooned. Hiljem ehitati moodsaid koolimaju riikliku toetusega.

Depressioninähtustele, mida Eestis nimetati ka haritlaste ülproduktsiooniks, järgnes sisepoliitiline kriis ja n.n. vaikiv ajastu. Haridusministriks määratud koolitegelane N. Kann sai omale ülesandeks haridussüsteemi ümberkorraldamise, et tulevikus vältida üleproduktsiooni võimalusi. 1934. a. koolireformiga mindi ära ühtluskooli põhialustelt ja loodi algkooli 6 klassile baseeritud reaalkoolid ja 4 klassile baseeritud 5-aastased progümnaasiumid, kust ülikooli pääsis läbi 3-aastase gümnaasiumi. Muudatus osutus ebaõnnestunuks ja sai saatuslikuks minister Kannule, kelle asemele haridusministriks toodi kol. A. Jaakson.

Viimane lahendas keskhariduse küsimuse, kuid sattus vastuollu Tartu ülikooli ringkondadega.

Selles olustikus toimus võimuvahetus ja Eestis rakendati N. Liidu koolisüsteem.

Hariduskūsimus Eestis oli kogu õpetajaskonna südameasi, kes Eesti Õpetajate Liidu kooliuuendusliku rühma kaudu rakendasid moodsaid kasvatusvõtteid, milleni paljudel maadel veel pole jõutud. Eestlaste haridusjanu, millele iseseisvuse-aegne kool andis hoogu juurde, põhjustab ka praegu Eestis elavat kultuurilist ja teaduslikku tegevust. Omaaegne külv kannab ikka veel vilja.

Imre Lippingu referaadi kokkuvõtte avaldame meie lehe järgmises numbris.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Liikmeks astumise sooviavalduse blankette on saadaval Eesti Majas Abistamiskomitee äris, EKN bürоos ja T.E. Ühispangas ning postiteel Eesti Sihtkapital Kanadas aadressil.

Sooviavaldused koos liikmemaksuga saata: Eesti Sihtkapital Kanadas juhatus, 958 Broadview Ave, Toronto, Ont. M4K 2R6. Sooviavaldusi võetakse vastu kuni 28. märtsini (kaasaarvatud) 1978. a.

Eesti Sihtkapital Kanadas peakoosolek toimub 23. aprillil s.a. Ametlikud kutsed saadetakse välja kõige hiljem 14 päeva enne koosolekut.

Kingad Lääne-Saksamaalt ● **Tel. 533-8122**

Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega

Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ○ 489-8002

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206
Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801 — Office tel. 487-5962

Factory On Wheels
940 ALNESS STREET, UNIT 12
DOWNSVIEW, ONTARIO M3J 2R8

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

Sündmuste kalender

● Laupäeval, 11. märtsil kell 7 õ. Eesti Majas T. E. Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi „Kalameeste kevadpidu“.

● Laupäeval, 11. märtsil kell 8 õ. Hamiltonis, Royal Connaught hotelli balliruumis Hamiltoni Eesti Rahvatantsu Rühm „Kandali“ 20. aasta juubeliball.

● Laupäeval, 11. märtsil kell 8.30 õ. Hamiltonis McMaster ülikooli Commons Building'is Eesti Klubi pidu.

● Pühapäeval, 12. märtsil kell 4 p.l. Vana Andrese kirikus kannatusaja kontsert.

● Neljapäeval, 16. märtsil kell 8 õ. T. E. Aiandusklubi loeng A. Haavaniit „Roheline muru ja valged kased“.

Wintario uued võidud

2. märtsil toimunud Wintario loterii loosimisel langesid viis 100.000-dollarilist peavõitu piletile nr. 16050 seerias 52, nr. 52539 seerias 54, nr. 49420 seerias 19, nr. 77537 seerias 12 ja nr. 47735 seerias 57. Järgmine loosimine peetakse 16. märtsil.

Minister ähvardas arreteerida parlamendiliikme

RCMP valdusest varastatud dokument Kanada parlamendis arutusel

OTTAWA — Kanada konservatiivide partei liige Thomas Cossitt mainis parlamendis, et kohtuminister Jean-Jaques Blais on ähvardanud ta arreteerida kui ta ei anna välja tema käes olevat salajast riiklikku dokumenti, mis RCMP arvates salaja tema kätte on toimetatud. Küsimus on tekitanud Ottawas suurt tolmu ning peaminister Trudeau pöördus isegi opositsiooni juhi Joe Clarki poole, et see mõjutaks Cossitti dokumendi väljaandmisele.

Kohtuminister andis Thomas Cossittile ultimaatumi ja tegi talle korralduse dokumendi RCMP-le andmiseks möödunud reedel kell 4 p.l., kuid Cossitt jättis selle ultimaatumi tähele panemata.

Küsimuse kohta võttis parlamendis sõna peaminister Trudeau, kes mainis, et selle dokumendi avaldamine ohustab Kanada iseseisvust ning kahjustab Kanada vahekordi sõbralike riikide julgeolekuteenindustega.

Thomas Cossitt avaldas teatavasti hiljuti parlamendis terve rea paljastusi Kanadas toimuvate põrandaaluste operatsioonide kohta, mainides, et Kanadas tegutsevad vene firmad põrandaalusel rahaga põrandaaluseid gruppe ning et kanada rezhiimi õõnestavatele organisatsioonidele tuuakse Kuuba laevadel salaja relvi.

Tema paljastused tõstatavad küsimuse kui kaugele võib üks parlamendiliige parlamendis minna Kanada julgeolekuküsimuste käsitamisel ja salajaste dokumentide avalikuks tegemisel.

Thomas Cossitt ise mainib, et kohtuminister Blais oli lubanud ta vastutusele võtta Official Secrets Act'i alusel. Minister Blais'i andmetel on Cossitt'i valduses olev salajane dokument varastatud RCMP julgeolekuteenistuse käest.

Kanada peaminister Trudeau mainis Ottawas peetud pressikonverentsil, et N. Liidu poliitiline politsei KGB on Kanada vaenlane, kuid poliitilistel ja majanduslikel põhjustel ei pea ta N. Liitu Kanada vaenlaseks. Peaminister selgitas oma filosoofiat vastates ajakirjanike küsimustele.

Ta lisas, et kui Kanada tahab taotleda rahu ja koostööd ning üritab perekondade ühendamist ja juutide väljarändamist N. Liidust, siis peavad tal olema head suhted N. Liiduga.

Kohtuminister Blais'i ja parlamendiliikme Cossitt'i vahel lepiti lõpuks kokku, et Cossitt'il on viimaseks võimaluseks dokumendi üle anda esmaspäeva 6. märtsi õhtupoolikul. Kui ta seda ei tee, siis antakse asjale seaduslik käik. Toimetuse töö lõpul ei olnud Cossitt'i otsus veel selgunud.